

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
BANČNI NADZOR

Vodnik ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP)

BANKENTOEZICHT

November 2018

BANKTILSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Kazalo

1	Uvod	2
1.1	Namen	3
1.2	Obseg uporabe in sorazmernost	4
2	Načela	5
	Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ICAAP	5
	Drugo načelo – ICAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije	7
	Tretje načelo – ICAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja kapitalsko ustreznost z različnih perspektiv	12
	Četrto načelo – V ICAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja	24
	Peto načelo – Notranji kapital je visoke kakovosti in jasno opredeljen	28
	Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ICAAP so ustrezne, konsistentne in neodvisno validirane	30
	Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti kapitalsko ustreznost v neugodnih razmerah	34
3	Glosar	38
	Kratice	43

1 Uvod

1. Finančni šoki so pogosto globlji in intenzivnejši, ker bančni sektor nima dovolj kapitala ali je ta nizke kakovosti. Tako je bilo tudi v zadnji finančni krizi, ko so morale banke svoj kapital dopolnjevati prav v času, ko je bilo to najtežje. Obenem zaradi pomanjkljivosti pri ugotavljanju in ocenjevanju tveganj v bankah mnoga tveganja niso bila ustrezno pokrita z zadostno količino kapitala.¹ Zato je izjemnega pomena, da kreditne institucije povečajo svojo odpornost v obdobjih pretresov s tem, da izboljšajo svoj proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP) za prihodnje obdobje, kar zajema tudi celovito stresno testiranje in načrtovanje kapitala.
2. Skladno s tem ima ICAAP ključno vlogo pri upravljanju tveganj v kreditnih institucijah. Kar zadeva pomembne institucije s sedežem znotraj enotnega mehanizma nadzora (EMN), ECB pričakuje, da bodo v skladu z določbami člena 73 direktive o kapitalskih zahtevah IV (CRD IV)² izvajale ICAAP, ki je previden in konservativen.³ Po mnenju ECB daje zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP jasno oceno tveganj za kapital ter vsebuje dobro strukturirane procese za ravnanje s tveganji in eskalacijo tveganj, ki temeljijo na natančno preišljeni in temeljiti strategiji glede tveganj, ki se prevaja v učinkovit limitni sistem.
3. Po mnenju ECB temelji zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP na dveh stebrih, ki se imenujeta ekonomska perspektiva in normativna perspektiva. Pričakuje se, da se ti dve perspektivi medsebojno dopolnjujeta ter da se informacije iz ene upoštevajo v drugi in obratno.
4. ICAAP je hkrati tudi pomemben vir vhodnih podatkov v procesu nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP), ki ga izvaja EMN. Rezultati ICAAP se v skladu s smernicami EBA o skupnih postopkih in metodologijah SREP⁴ upoštevajo v vseh ocenah SREP ter v procesu določanja kapitala v okviru drugega stebra.
5. V okviru SREP velja, da dober ICAAP zmanjšuje negotovost institucije in njenega nadzornika glede tveganj, ki jim je institucija izpostavljena ali bi jim lahko bila izpostavljena, nadzorniku pa daje dodatna zagotovila, da institucija z vzdrževanjem ustrezne ravni kapitala in učinkovitim upravljanjem tveganj ostaja sposobna, da še naprej uspešno posluje. V ta namen mora zagotoviti, da

¹ Glej na primer poročilo Baselskega odbora za bančni nadzor skupini G20 (*The Basel Committee's response to the financial crisis: report to the G20*), oktober 2010.

² Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338).

³ Člen 73 CRD IV: »Institucije vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.«

⁴ Glej (EBA/GL/2014/13) z dne 19. julija 2018, odstavki 349–350 in 354. Odstavek 349 navaja, da bi morali pristojni organi »določiti dodatne kapitalske zahteve za vsako tveganje posebej z uporabo nadzorniške presoje«, podprte z več viri informacij.

vnaprej prepoznava vsa pomembna tveganja, jih učinkovito upravlja (z ustrezno kombinacijo kvantifikacije in kontrol) in krije z zadostnim obsegom kakovostnega kapitala.

1.1 Namen

6. Namen vodnika ECB o ICAAP (»vodnik«) je zagotoviti transparentnost s tem, da ECB javno predstavi svoje razumevanje zahtev za ICAAP, kot izhajajo iz člena 73 CRD IV. Z vodnikom želi ECB pomagati institucijam, da okrepijo svoj ICAAP, in jih spodbuditi k uporabi najboljših praks. V ta namen podrobno pojasnjuje svoja pričakovanja glede ICAAP, s čimer povečuje enotnost in učinkovitost nadzora.
7. V vodniku je na podlagi določb CRD IV o ICAAP oblikovanih sedem načel, ki se bodo v okviru procesa SREP poleg ostalih dejavnikov upoštevala pri oceni ICAAP vsake institucije. Ta načela se bodo uporabljala tudi v razpravi z vsako posamezno institucijo v okviru nadzorniškega dialoga.
8. Vodnik ne nadomešča ali zamenjuje veljavne zakonodaje, s katero se izvaja člen 73 CRD IV. V primeru razhajanj med vodnikom in veljavno zakonodajo prevlada slednja. Vodnik je zamišljen kot praktično orodje, ki se redno posodablja v skladu z novimi dogajanjem in izkušnjami. Zato se bodo načela in pričakovanja, predstavljena v tem vodniku, s časom nadalje razvijala. V posodobitvah se bodo upoštevala tekoča dogajanja v praksi in metodologijah evropskega bančnega nadzora ter dogajanja na področju mednarodne in evropske regulative, kot so denimo nova merodajna tolmačenja relevantnih direktiv in uredb, ki jih bo sprejelo Sodišče Evropske unije.
9. V vodniku se uporablja pristop, ki je utemeljen na načelih, s posebnim poudarkom na izbranih ključnih vidikih s perspektive nadzora. Namen vodnika ni zagotoviti popolna navodila o vseh vidikih, ki so relevantni za dober ICAAP. Za izvajanje ICAAP v obliki, ki je primerna za konkretne okoliščine posamezne institucije, ostaja odgovorna institucija sama. ECB ocenjuje proces ICAAP v vsaki instituciji posebej.
10. Poleg vodnika ter relevantne zakonodaje Unije in držav članic je priporočljivo, da institucije upoštevajo tudi druge publikacije, ki so jih v zvezi z ICAAP objavili organ EBA⁵ in mednarodni forumi, kot sta Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) in Odbor za finančno stabilnost (FSB). Nadalje morajo upoštevati tudi vsa priporočila v zvezi z ICAAP, ki so jih institucije dobile v procesu SREP, denimo priporočila o dobrem upravljanju institucije, o upravljanju tveganj in o kontrolah.

⁵ Še posebno so pomembne smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11), smernice EBA o stresnih testih v institucijah (EBA/GL/2018/04), in smernice CEBS o upravljanju tveganja koncentracije v procesu izvajanja nadzora (GL31).

1.2 Obseg uporabe in sorazmernost

11. Ta vodnik je namenjen vsem kreditnim institucijam, ki so razvrščene med pomembne nadzorovane subjekte po členu 2(16) okvirne uredbe o EMN.⁶ Obseg uporabe člena 73 CRD IV o obsegu procesa ICAAP je določen v členu 108 CRD IV. Ker člen 73 CRD IV predstavlja zgolj določilo za minimalno poenotenje in so ga različne države članice v nacionalno zakonodajo prenesle na različne načine, obstajajo v sodelujočih državah članicah številne različne prakse ICAAP in zahteve za nadzor kreditnih institucij.
12. Načela ICAAP je ECB razvila skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi. Njihov namen je, da z razvojem skupnih metodologij na tem pomembnem področju nadzora zagotovijo visoke nadzorniške standarde.
13. ICAAP je v prvi vrsti notranji proces in institucije so še naprej same odgovorne za njegovo sorazmerno in verodostojno izvajanje. V skladu s členom 73 CRD IV mora biti ICAAP sorazmeren z vrsto, obsegom in zapletenostjo dejavnosti institucije.
14. Načela, razvita v tem vodniku, bodo služila zgolj kot izhodišče v nadzorniškem dialogu s kreditnimi institucijami. Zato jih ne gre razumeti kot celovit pregled vseh vidikov, ki so potrebni za zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP. Institucije morajo same zagotoviti, da njihov ICAAP ostaja celovit in sorazmeren z naravo, obsegom in zapletenostjo njihovih dejavnosti, pri čemer morajo upoštevati, da se načela sorazmernosti ne sme uporabljati na način, ki zmanjšuje učinkovitost procesa ICAAP.

---

⁶ Uredba (EU) št. 468/2014 Evropske centralne banke z dne 16. aprila 2014 o vzpostavitvi okvira za sodelovanje znotraj enotnega mehanizma nadzora med Evropsko centralno banko in pristojnimi nacionalnimi organi ter z imenovanimi nacionalnimi organi (okvirna uredba o EMN) (ECB/2014/17) (UL L 141, 14.5.2014, str. 1).

2 Načela

Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ICAAP

- (i) Zaradi velikega pomena, ki ga ima ICAAP za institucijo, se pričakuje, da vse njegove ključne elemente odobri upravljalni organ. To je treba upoštevati v ureditvi notranjega upravljanja za upravljalni organ, ki je oblikovana v skladu z nacionalno zakonodajo ter pravom EU in smernicami EBA. Upravljalni organ, višje vodstvo in relevantne komisije morajo o procesu ICAAP učinkovito razpravljati in ga preverjati.
- (ii) Pričakuje se, da upravljalni organ vsako leto izdela oceno kapitalske ustreznosti institucije, ki jo podpre z rezultati procesa ICAAP in ostalimi relevantnimi informacijami. Oceno predstavi v jasni in zgoščeni izjavi, imenovani »izjava o kapitalski ustreznosti«, ki jo mora podpisati.
- (iii) Upravljalni organ je odgovoren za celoten proces ICAAP. Pričakuje se, da odobri okvir upravljanja procesa ICAAP, ki jasno in pregledno določa pristojnosti, pri čemer spoštuje načelo ločitve funkcij. Okvir upravljanja naj vsebuje jasen pristop za redna notranja preverjanja in validacijo procesa ICAAP.

Upravljalni organ odobri ključne elemente procesa ICAAP

15. Od upravljalnega organa se pričakuje, da pripravi in podpiše izjavo o kapitalski ustreznosti ter odobri ključne elemente procesa ICAAP, na primer:
  - okvir upravljanja;
  - okvir za interno dokumentacijo;
  - nabor zajetih subjektov, proces ugotavljanja tveganj, interni popis tveganj in taksonomija, ki odražata obseg pomembnih tveganj, ter kritje teh tveganj s kapitalom;
  - metodologije za kvantifikacijo tveganj,⁷ vključno s temeljnimi predpostavkami in parametri za merjenje tveganj (npr. časovno obdobje, predpostavke glede razpršenosti, stopnje zaupanja), podprte z zanesljivimi podatki in učinkovitimi sistemi za agregiranje podatkov;
  - pristop, ki se uporablja za oceno kapitalske ustreznosti (vključno z okvirom za stresno testiranje in jasno izraženo opredelitvijo kapitalske ustreznosti).

⁷ Vodnik o ICAAP ne predpisuje, katera metodologija za kvantifikacijo tveganj naj se uporabi. To je podrobneje pojasnjeno v razdelku »Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj« pri 6. načelu.

16. Upravljalni organ obsega nadzorno funkcijo in upravljalno funkcijo, ki ju lahko opravlja en sam ali pa dva ločena organa. Katere glavne elemente procesa ICAAP odobri ena ali druga funkcija, je odvisno od sistema notranjega upravljanja v instituciji. ECB bo to tolmačila v skladu z nacionalno zakonodajo ter relevantnim pravom EU in smernicami EBA.⁸

Notranji pregled in validacija

17. V skladu s členom 73 CRD IV mora biti ICAAP »predmet rednega notranjega pregledovanja«. Pričakuje se, da redni notranji pregledi zajamejo tako kvalitativne kot tudi kvantitativne vidike, kot so npr. uporaba rezultatov procesa ICAAP, okvir za stresno testiranje ter proces zajemanja tveganj in agregiranja podatkov. Pregled mora vključevati tudi sorazmeren proces validacije za uporabljene interne metodologije za kvantifikacijo tveganj.
18. V ta namen mora imeti institucija vzpostavljene ustrezne politike in procese za notranje preglede. Pričakuje se, da preglede procesa ICAAP v skladu s svojo vlogo in pristojnostmi celovito izvajajo tri obrambne črte, ki zajemajo poslovne dejavnosti in neodvisne notranje kontrolne funkcije (upravljanje tveganj, skladnost poslovanja in notranja revizija).⁹
19. ECB pričakuje, da institucija vzpostavi postopek, s katerim se ICAAP proaktivno prilagaja vsem pomembnim spremembam, ki se zgodijo, kot so vstop na nove trge ali uvedba novih storitev in produktov ter spremembe v strukturi skupine¹⁰ ali finančnega konglomerata.
20. Pričakuje se, da se rezultati in predpostavke ICAAP preverijo z notranjim pregledom, ki zajema npr. načrtovanje kapitala, scenarije in kvantifikacijo tveganj. V kolikšnem obsegu bo ta zahtevni postopek kvantitativen namesto kvalitativen, je odvisno od narave pregledanega elementa. V pregledu je treba ustrezno upoštevati omejitve, ki izvirajo iz uporabljenih metodologij, osnovnih predpostavk in vhodnih podatkov, uporabljenih pri kvantifikaciji tveganj.
21. Namen pregleda je podrobno preveriti, ali so notranji procesi, izbrane metodologije in predpostavke privedli do zanesljivih rezultatov (»testiranje za nazaj«) ter ali ostajajo ustrezni glede na sedanje razmere in prihodnja gibanja. Rezultat pregleda je treba podrobno preučiti in dokumentirati ter o njem poročati višjemu vodstvu in upravljalnemu organu. Če so odkrite šibke točke, je treba sprejeti učinkovite ukrepe za njihovo hitro odpravo.

⁸ Glej uvodno izjavo 56 ter člene 3(1) in (7) do (9) CRD IV ter naslov II Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁹ Vloga sodelujočih funkcij je opisana v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

¹⁰ Za namene tega vodnika izraz »institucija« zajema tudi skupine, konglomerate in podskupine, kot je ustrezno v skladu s členom 108 CRD IV.

Izjava o kapitalski ustreznosti

22. V izjavi o kapitalski ustreznosti (*capital adequacy statement*, CAS) upravljalni organ predstavi svojo oceno kapitalске ustreznosti institucije in glavne argumente zanjo ter v podporo navede relevantne informacije, vključno z rezultati procesa ICAAP. Po mnenju ECB mora biti iz izjave razvidno, da upravljalni organ dobro razume kapitalsko ustreznost institucije, glavne dejavnike, ki vplivajo nanjo, in ranljivosti, glavne vhodne in izhodne podatke v procesu ICAAP, parametre in procese, na katerih temelji ICAAP, ter usklajenost procesa ICAAP s strateškimi načrti institucije.
23. Pričakuje se, da institucija sama v skladu z nacionalnimi predpisi ter relevantnimi bonitetnimi zahtevami in smernicami določi, kdo je pristojen za podpis izjave v imenu upravljalnega organa.¹¹

Drugo načelo – ICAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije

- (i) V skladu s členom 73 CRD IV se pričakuje, da ima institucija vzpostavljeno zanesljivo, učinkovito in celovito strategijo in procese za ocenjevanje in vzdrževanje kapitala, ki je po njeni oceni ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim je ali bi jim lahko bila izpostavljena.
- (ii) Poleg ustreznega kvantitativnega okvira za ocenjevanje kapitalске ustreznosti je potreben tudi kvalitativni okvir, ki zagotavlja, da se kapitalska ustreznost aktivno upravlja. V tem okviru mora institucija spremljati pokazatelje kapitalске ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in preučila morebitne grožnje, oblikovala praktične zaključke in izvedla preventivne ukrepe, ki so potrebni, da tako regulativni kapital kot tudi notranji kapital ostaneta ustrežna.¹²
- (iii) Pričakuje se, da so kvalitativni in kvantitativni vidiki procesa ICAAP skladni drug z drugim ter s poslovno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k tveganjem. ICAAP se mora upoštevati v procesih poslovanja, odločanja in upravljanja tveganj v instituciji. Pričakuje se, da je v celotni skupini notranje skladen in koherenten.
- (iv) Pričakuje se, da institucija vzdržuje zanesljivo in učinkovito splošno arhitekturo ICAAP ter dokumentacijo o povezavah med različnimi elementi procesa ICAAP in o integraciji tega procesa v splošni okvir upravljanja institucije.
- (v) Pričakuje se, da ICAAP podpira strateško odločanje, hkrati pa na operativni ravni zagotavlja, da institucija trajno vzdržuje zadostno raven kapitalizacije. S tem prispeva k doseganju ustreznega razmerja med tveganji in nagradami. Vse metode in procesi, ki jih institucija v okviru operativnega ali strateškega

¹¹ Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) podrobneje opisujejo razdelitev nalog in pristojnosti med nadzorno in upravljalno funkcijo upravljalnega organa.

¹² Za opis koncepta notranjega kapitala glej 5. načelo.

upravljanja kapitalske ustreznosti uporablja za uravnavanje svoje kapitalske ustreznosti, morajo biti odobreni, natančno pregledani in pravilno vključeni v proces ICAAP in njegovo dokumentacijo.

ICAAP kot sestavni del okvira upravljanja institucije

24. Da bi institucija lahko pravilno ocenila, koliko kapitala potrebuje za kritje svojih tveganj, in redno vzdrževala to raven kapitala,¹³ se pričakuje, da ima vzpostavljene notranje procese in ureditve, s katerimi se kvantitativna analiza tveganj, kot jo pokaže ICAAP, upošteva v vseh pomembnih poslovnih dejavnostih in odločitvah.
25. To lahko dosega na primer s tem, da ICAAP uporablja v procesu strateškega načrtovanja na ravni skupine, pri spremljanju kazalnikov kapitalske ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in preučila morebitne grožnje, pri sprejemanju praktičnih zaključkov in preventivnih ukrepov, pri razporejanju kapitala in rednem zagotavljanju učinkovitosti okvira nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF).
26. Pričakuje se, da tveganju prilagojene kazalnike uspešnosti¹⁴ iz procesa ICAAP uporablja v procesu odločanja, na primer pri določanju variabilnih prejemkov ali v razpravah o poslovanju in tveganjih na vseh ravneh v instituciji, med drugim na sejah komisije za upravljanje bilance, komisije za tveganja in upravljalnega organa.

Splošna arhitektura ICAAP

27. Upravljalni organ je odgovoren za vzdrževanje zanesljive in učinkovite splošne arhitekture ICAAP. Zagotavljati mora, da so različni elementi procesa medsebojno skladni in da je ICAAP integriran v splošni okvir upravljanja institucije. Pričakuje se, da ima institucija jasno predstavo o tem, kako so ti elementi enotno vključeni v učinkovit skupni proces, ki ji omogoča, da lahko ves čas vzdržuje kapitalsko ustreznost.
28. V ta namen se pričakuje, da dokumentacija ICAAP vsebuje opis splošne arhitekture ICAAP, ki denimo vključuje pregled glavnih elementov, njihove medsebojne povezanosti in vključenosti ICAAP v delovanje institucije ter uporabe njegovih rezultatov v instituciji. V opisu arhitekture mora biti pojasnjeno, kakšna je osnovna struktura procesa ICAAP, kako se njegovi rezultati uporabljajo pri sprejemanju odločitev in kakšne so povezave npr. med poslovno strategijo in strategijo glede tveganj, kapitalskimi načrti, procesi ugotavljanja tveganj, izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, sistemi

¹³ Splošna pričakovanja glede kvantitativnega dela ICAAP so predstavljena pri 3. načelu.

¹⁴ Primere takšnih kazalnikov je mogoče najti v *Smernicah EBA o preudarnih politikah prejemkov v skladu s členoma 74(3) in 75(2) Direktive 2013/36/EU ter razkritjih v skladu s členom 450 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2015/22)*

limitov, metodologijami za kvantifikacijo tveganj, programom stresnega testiranja in poročanjem vodstvu.

Poročanje vodstvu

29. ICAAP je proces, ki se izvaja ves čas. Pričakuje se, da institucije rezultate ICAAP (npr. pomembna gibanja tveganj, ključnih kazalnikov itd.) v primernih časovnih razmikih vključijo v notranje poročanje različnim ravnem vodstva. Pričakuje se, da je poročanje upravljalnemu organu vsaj četrtletno, vendar pa je odvisno od velikosti, kompleksnosti, poslovnega modela in vrste tveganj institucije poročanje lahko tudi pogostejše, da se zagotovi pravočasno ukrepanje vodstva.
30. Pričakuje se, da potrjeni rezultati ICAAP za kvantifikacijo tveganj in razporejanja kapitala postanejo ključna referenčna vrednost za merjenje uspešnosti in cilj, po katerem se merijo finančni in drugi rezultati vsakega oddelka, ki sprejema tveganja. V podporo mora institucija izvajati zanesljiv okvir upravljanja in arhitekturo ICAAP, kot je opisano pri 1. načelu.

ICAAP in okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj¹⁵

31. Pričakuje se, da okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF) formalizira interakcijo med RAF in drugimi strateškimi procesi, kot so ICAAP, ILAAP, načrt sanacije in okvir prejemkov, v skladu z Nadzorniško izjavo EMN o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj. Pričakuje se, da je dobro sestavljen okvir RAF, izražen v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, tesno povezan z ICAAP in ključni element za dobro upravljanje tveganj in kapitala.
32. Pričakuje se, da institucija v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj izrazi jasno in nedvoumno stališče o svojih tveganjih ter navede predvidene ukrepe v zvezi z njimi, ki morajo biti usklajeni z njeno poslovno strategijo. Predvsem morajo biti v izjavi navedeni razlogi za sprejemanje določenih vrst tveganj, produktov ali regij oziroma za izogibanje tem tveganjem, produktom ali regijam.
33. Pričakuje se, da bo celoten profil tveganosti institucije v končni fazi odvisen od okvira RAF za celotno skupino in od njegovega izvajanja. Poleg tega je RAF eden ključnih elementov pri oblikovanju in izvajanju strategije institucije. Okvir strukturirano povezuje sprejeta tveganja s kapitalsko ustreznostjo institucije in z njenimi strateškimi cilji. V njem mora institucija določiti in upoštevati svoje upravljalvske blažilnike.

---

¹⁵ Dodatne razlage in napotki so v *Nadzorniški izjavi o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj*, ECB, junij 2016, in v dokumentu *Principles for An Effective Risk Appetite Framework*, Odbor za finančno stabilnost, november 2013.

34. Pričakuje se, da institucija jasno izrazi, kako ICAAP podpira izvajanje in spremljanje njene strategije in nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter kako ji to omogoča, da spoštuje dogovorjene omejitve tveganj, določene v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj. Da bi lahko učinkoviteje in zanesljiveje upravljala tveganja, se pričakuje, da institucija uporabi rezultate ICAAP, ko vzpostavlja sistem spremljanja in poročanja tveganj ter ustrezno podroben sistem limitov (vključno z učinkovitimi postopki eskalacije). Ta sistem določa omejitve npr. za posamezna tveganja, podtveganja, subjekte in poslovna področja, kar ji omogoča, da lažje operacionalizira izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj skupine.

Usklajenost med ICAAP in sanacijskim načrtom

35. Cilj načrta sanacije je določiti ukrepe, ki bi jih institucija sprejela, da bi popravila svoje finančno stanje, potem ko se je to močno poslabšalo. Ker nezadostna kapitalizacija predstavlja eno glavnih nevarnosti za kontinuiteto/uspešnost poslovanja, se pričakuje, da sta ICAAP in načrt sanacije sestavna dela istega kontinuuma upravljanja tveganj. Medtem ko je cilj ICAAP, da zagotavlja kontinuiteto institucije (v okviru njene strategije in predvidenega poslovnega modela), so z načrtom sanacije določeni ukrepi (vključno z izrednimi ukrepi) za ponovno doseglo zdravega finančnega stanja po hujšem poslabšanju.
36. Skladno s tem se pričakuje, da institucije zagotovijo usklajenost in notranjo povezanost med ICAAP na eni strani ter načrtom sanacije in ureditvijo na tem področju (npr. pragi za signale zgodnjega opozarjanja in kazalnike načrta sanacije, postopki eskalacije in možni ukrepi vodstva¹⁶) na drugi. Poleg tega se pričakuje, da se možni ukrepi vodstva na podlagi ICAAP brez odlašanja upoštevajo tudi v načrtu sanacije in obratno, tako da so postopki in informacije v dokumentih medsebojno skladni in vedno posodobljeni.

Skladnost in povezanost v celotni skupini

37. Pričakuje se, da ICAAP zagotavlja kapitalsko ustreznost na relevantni ravni konsolidacije in za relevantne subjekte v skupini, kot zahteva člen 108 CRD IV. Da bi bilo mogoče učinkovito oceniti in vzdrževati kapitalsko ustreznost v vseh subjektih, morajo biti strategije in procesi upravljanja tveganj, postopki odločanja ter metodologije in predpostavke pri kvantifikaciji kapitala v vseh zajetih subjektih medsebojno skladni.
38. Kjer so nacionalna določila ali napotki za ICAAP za nekatere subjekte ali podskupine drugačni, je za njihovo izvajanje na teh ravneh skupine ali podskupine potreben nekoliko drugačen pristop. Vseeno morajo institucije zagotoviti, da to ne vpliva na učinkovitost in usklajenost procesa ICAAP na

¹⁶ Vendar pa so v primeru, da se načela, na katerih temeljita ICAAP in načrtovanje sanacije, razlikujejo, lahko predvideni različni upravljavski ukrepi.

vsaki posamezni ravni, s posebnim poudarkom na ravni skupine. Pričakuje se tudi, da institucija konservativno in previdno oceni možne ovire za prenosljivost kapitala znotraj skupine in jih upošteva v procesu ICAAP.

Primer 2.1: Usklajenost med ICAAP in sanacijskim načrtom

Za splošno usklajenost med ukrepi za sanacijo in ICAAP se pričakuje, da so institucije v svojem procesu ICAAP in načrtu sanacije konsistentne v celotnem kontinuumu možnih vplivov na kapital in ustreznih ukrepov vodstva. Konkretnije to pomeni, da se npr. kapitalski kazalniki, uporabljeni v načrtu sanacije za ugotavljanje dejanskega ali možnega prihodnjega poslabšanja kakovosti kapitala in zmanjšanja njegovega obsega, dosledno upoštevajo v procesu ICAAP. V normalnih razmerah se pričakuje, da se raven kapitala uravnava s procesom ICAAP tako, da kapital ostaja z dovolj rezerve nad pragi za kapitalske kazalnike¹⁷ v načrtu sanacije.

Podobno se pričakuje, da so usklajeni tudi ukrepi vodstva v procesu ICAAP in v načrtu sanacije: če institucija v svojem načrtu sanacije in v ICAAP predpostavi podobne ukrepe, lahko zaradi tega v izračunu skupne sposobnosti za sanacijo preceni učinkovitost različnih možnosti sanacije, če so bili nekateri od predvidenih ukrepov že uporabljeni v okviru ICAAP. Da ne bi prihajalo do prekrivanja med možnostmi sanacije in ukrepi vodstva v okviru ICAAP, ki bi lahko privedlo do »dvojnega štetja«, se zato pričakuje, da se pomembni ukrepi vodstva v okviru ICAAP nemudoma upoštevajo v ponovni oceni izvedljivosti in učinkovitosti možnosti sanacije, predvidenih v načrtu sanacije.¹⁸

Na primer, institucija bo v sanacijskih razmerah bistveno težje pridobila nov kapital, če se je dokapitalizirala že na podlagi ICAAP v situaciji, ki je načrt sanacije ne zajema. To bi lahko vplivalo na vrsto in obseg dodatnega kapitala, ki bi ga bilo mogoče zbrati, kot tudi na pogoje izdaje. Drug primer so ukrepi vodstva v zvezi z zmanjševanjem tveganj. Na primer, če se določeno premoženje proda v okviru ICAAP v razmerah, ki niso sanacijske, tega premoženja ni mogoče prodati ponovno, kar pomeni, da ta možnost sanacije ni več izvedljiva.

Druga povezava med procesom ICAAP in načrtom sanacije je povratno stresno testiranje. Pričakuje se, da institucije ta instrument uporabljajo v okviru ICAAP, da bi ugotovile, kateri scenariji bi jih privedli v situacijo, ki bi ogrožala njihovo zmožnost, da izvajajo svoj poslovni model (in s tem dosežajo svoje cilje ICAAP). V kontekstu načrtovanja sanacije je »treba preučiti možnost uporabe povratnih stresnih testov kot izhodišča za oblikovanje scenarijev, ki bi morali pomeniti le „skorajšnje neizpolnjevanje obveznosti“, tj. zaradi njih poslovni model institucije ali skupine ne bi bil več sposoben uspešno delovati, če ne bi bili uspešno izvedeni ukrepi za

¹⁷ Več informacij o tem je v Smernicah EBA o minimalnem seznamu kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije (EBA/GL/2015/02).

¹⁸ Za več podrobnosti glej tudi *poročilo ECB o načrtih sanacije*, julij 2018.

sanacijo«. ¹⁹ Poleg tega morajo scenariji tako v ICAAP kot tudi v načrtih za sanacijo temeljiti na dogodkih, ki so posebej relevantni za institucijo, in morajo zajeti njene glavne ranljivosti.

Tretje načelo – ICAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja kapitalsko ustreznost z različnih perspektiv

- (i) Z vzdrževanjem ustrezne ravni kapitala ima ICAAP ključno vlogo pri zagotavljanju kontinuitete institucije. Da bi lahko opravljal to vlogo, se od institucije pričakuje, da izvaja sorazmeren ICAAP, ki je previden in konservativen ter povezuje dve komplementarni notranji perspektivi.
- (ii) Pričakuje se, da institucija izvaja normativno perspektivo, ki je večletna ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju trajno izpolnjuje vse s kapitalom povezane regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter uspešno premaguje druge zunanje finančne omejitve. To obsega oceno verodostojnega osnovnega scenarija in ustreznih, za institucijo specifičnih neugodnih scenarijev, ki so izraženi v večletnem kapitalskem načrtu in skladni s splošnimi cilji v načrtih institucije.
- (iii) Pričakuje se, da normativno perspektivo dopolnjuje ekonomska perspektiva, pri kateri mora institucija ugotoviti in kvantificirati vsa pomembna tveganja, ki lahko povzročijo ekonomske izgube in izčrpajo notranji kapital. V skladu s to ekonomsko perspektivo mora institucija zagotoviti, da so njena tveganja ustrezno pokrita z notranjim kapitalom, kot je določila v svojem konceptu ustreznega notranjega kapitala.
- (iv) Pričakuje se, da se obe perspektivi vzajemno dopolnjujeta in sta integrirani v vse pomembne poslovne dejavnosti, kot je opisano pri 2. načelu.

Cilj: prispevati h kontinuiteti institucije

- 39. Cilj ICAAP je, da z vidika kapitala prispeva h kontinuiteti institucije s tem, da zagotavlja zadostno raven kapitala, tako da lahko institucija tudi v daljših obdobjih neugodnih gibanj nosi svoja tveganja, absorbira izgube in vzdržno izvaja svojo strategijo. Pričakuje se, da institucija ta cilj kontinuitete izrazi v svojem okviru RAF (kot je opredeljeno pri 2. načelu) in uporablja okvir ICAAP za ponovne ocene svoje nagnjenosti k prevzemanju tveganj in tolerančnih pragov glede na splošne kapitalске omejitve, ki obstajajo za institucijo, pri čemer mora upoštevati svoj profil tveganosti in ranljivosti.

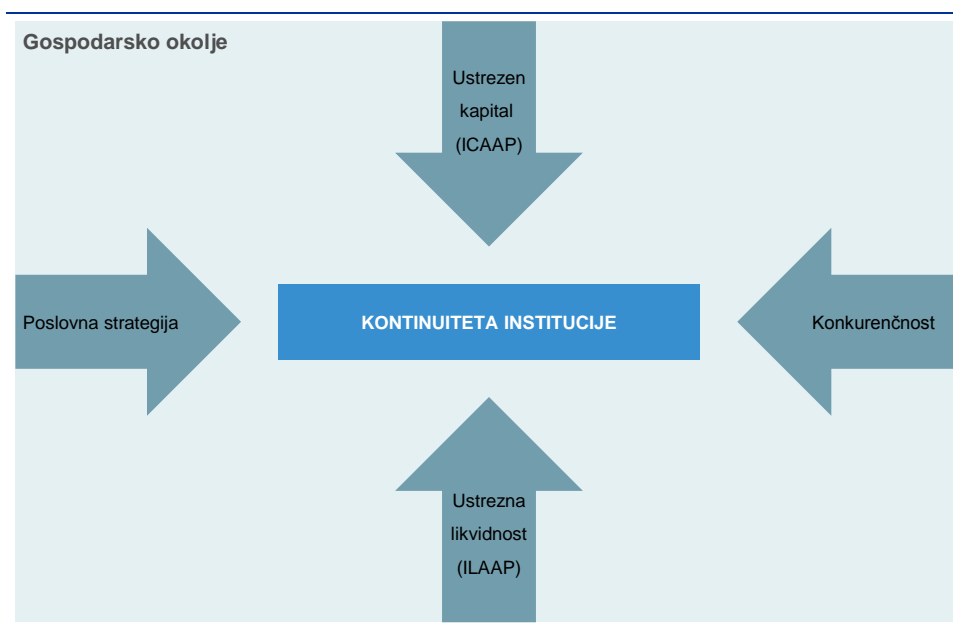
---

¹⁹ Glej odstavek 11 v Smernicah EBA o vrsti scenarijev, ki se uporabljajo v načrtih sanacije (EBA/GL/2014/06).

40. V okviru teh kapitalskih omejitev se pričakuje, da institucija oceni in določi²⁰ upravljalvske blažilnike nad regulativnim in nadzorniškim minimumom²¹ ter določi, koliko notranjega kapitala potrebuje, da bi lahko vzdržno izvajala svojo strategijo. Pri ugotavljanju zadostnega obsega upravljalvskih blažilnikov za srednjeročno obdobje mora upoštevati dejavnike, kot so npr. pričakovanja trgov, vlagateljev in nasprotnih strank, možne omejitve pri razdelitvi, ki izhajajo iz maksimalnega zneska za razdelitev (MDA) ter odvisnost poslovnega modela od zmožnosti institucije, da izplačuje bonuse, dividende in plačila iz naslova instrumentov dodatnega temeljnega kapitala (AT1). Poleg teh zunanjih omejitev se pričakuje, da se v upravljalvskih blažilnikih upoštevajo npr. negotovosti pri projekcijah kapitalskih količnikov in morebitna posledična nihanja slednjih, nagnjenost institucije k prevzemanju tveganj ter da dopuščajo nekaj prožnosti pri poslovnih odločitvah.

Slika 1

ICAAP prispeva h kontinuiteti institucije

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

Normativna notranja perspektiva

41. Normativna perspektiva je večletna ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju izpolnjuje s kapitalom povezane kvantitativne

²⁰ V tem vodniku upravljalvski blažilniki ne pomenijo razpoložljivega kapitala («manevrski prostor»). Namesto tega odražajo stališče institucije glede obsega kapitala, ki ga potrebuje, da bi lahko vzdržno izvajala svoj poslovni model.

²¹ Koncept upravljalvskega blažilnika v bistvu ne določa novih minimalnih kapitalskih zahtev nad obstoječimi zakonsko določenimi minimumi. Čeprav se na splošno pričakuje, da bo upravljalvski blažilnik večji od nič, lahko institucija teoretično vztraja, da bi ji odvisno od vrste ocenjenega scenarija tudi upravljalvski blažilnik, ki je enak nič, dopuščal, da vzdržno izvaja svoj poslovni model.

regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter trajno obvladuje druge zunanje finančne omejitve.

42. Pričakuje se, da institucija poleg zahtev glede količnika finančnega vzvoda, velike izpostavljenosti in – ko bodo v veljavi – minimalne ravni kvalificiranih obveznosti (MREL) upošteva predvsem kapitalske zahteve iz prvega in drugega stebra, okvir za blažilnike po CRD IV in kapitalske napotke iz drugega stebra, kot je prikazano na sliki 2.
43. Pričakuje se, da normativna perspektiva upošteva vsa pomembna tveganja, ki v obdobju načrtovanja vplivajo na relevantne regulativne količnike, kot sta obseg kapitala in izpostavljenost tveganjem. Zato kljub dejstvu, da so njeni rezultati izraženi v regulativnih merilih, normativna perspektiva ni omejena na tveganja iz prvega stebra, ki so priznana v zahtevah za regulativni kapital. Pričakuje se, da institucija pri ocenjevanju svoje kapitalske ustreznosti v normativni perspektivi upošteva vsa relevantna tveganja, ki jih je kvantificirala v ekonomski perspektivi, in oceni, ali in v kolikšni meri se ta tveganja v obdobju načrtovanja glede na uporabljene scenarije lahko uresničijo.
44. Pričakuje se, da institucija vzdržuje zanesljiv kapitalski načrt, ki se redno posodablja in je združljiv z njeno strategijo, nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in razpoložljivim kapitalom. Kapitalski načrt mora vsebovati osnovni in neugodne scenarije ter pokrivati vsaj triletno prihodnje obdobje.²² Institucija mora upoštevati tudi učinke prihodnjih sprememb na pravnem, regulativnem in računovodskem področju²³ ter sprejeti poučeno in premišljeno odločitev o tem, kako se bo nanje odzivala pri načrtovanju kapitala. Kar zadeva prihodnjo raven zahtev in napotkov iz drugega stebra, se pričakuje, da bodo institucije upoštevale vse informacije o prihodnjih spremembah na tem področju.²⁴

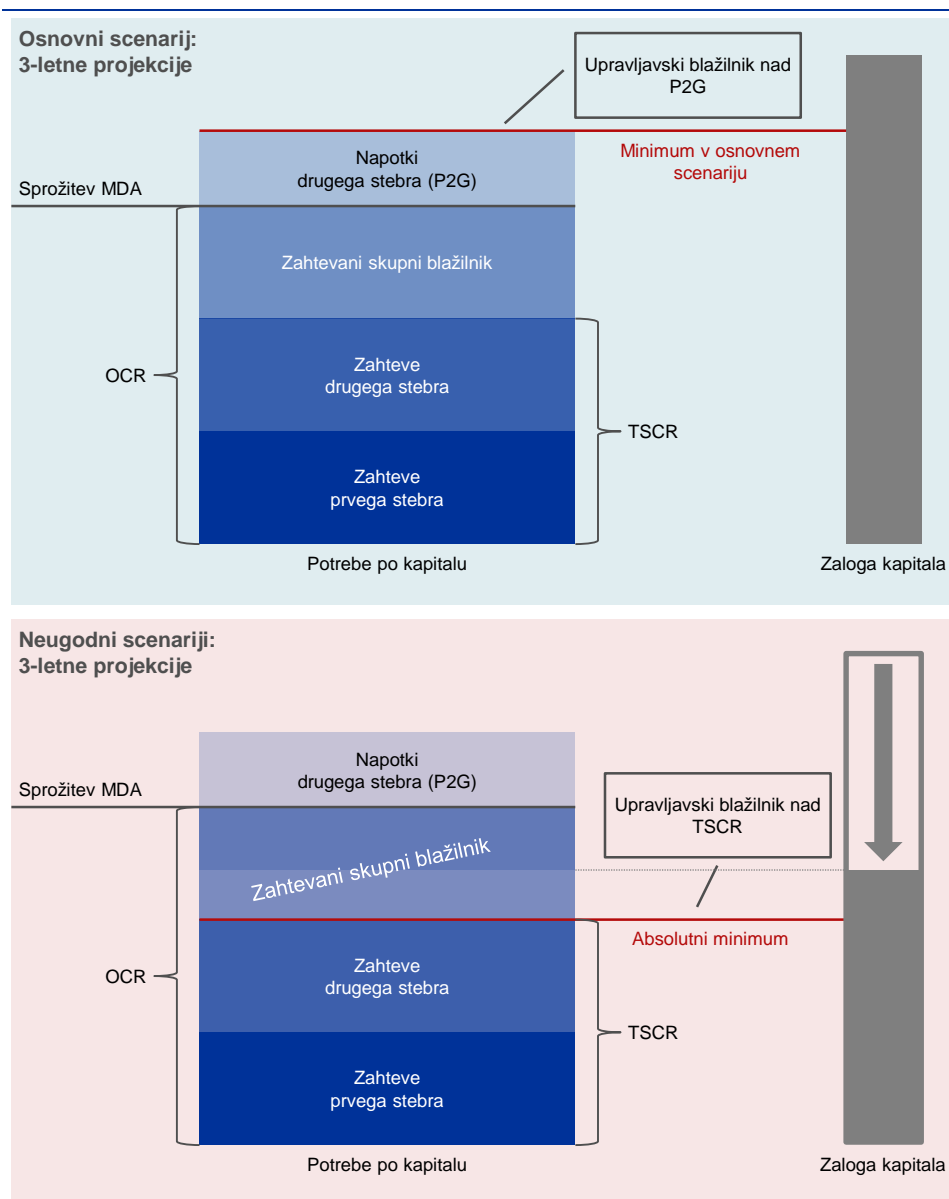
²² Institucija je odgovorna za to, da izbere ustrezno obdobje načrtovanja – najkrajše takšno obdobje, ki naj ga zajame podroben kapitalski načrt, je tri leta. Pričakuje se, da v svojem strateškem načrtovanju sorazmerno upošteva tudi gibanja po tem minimalnem obdobju, če bodo imela velik vpliv.

²³ Odvisno od verjetnosti in možnega vpliva posameznih sprememb lahko institucija uporabi različne rešitve. Na primer, nekatere spremembe se morda zdijo zelo malo verjetne, vendar bi imele tako velik vpliv na institucijo, da mora ta pripraviti ukrepe, ki bi jih sprejela v izrednih razmerah. Druge, bolj verjetne regulativne spremembe, pa mora zajeti v kapitalskem načrtu samem. Nedavni primeri nove regulative so mednarodni standard računovodskega poročanja 9 (MSRP 9), direktiva o sanaciji in reševanju bank (BRRD) in standardizirani pristop za kreditno tveganje nasprotne stranke (SA-CCR).

²⁴ Raven zahtev in napotkov (P2R in P2G) iz drugega stebra določi ECB. Pričakuje se, da institucije v svojem načrtovanju kapitala te kapitalske zahteve obravnavajo kot vrednosti, ki so bile določene eksterno. V odsotnosti konkretnih informacij, ki bi narekemale drugačne vrednosti, se pričakuje, da bodo prihodnje zahteve in napotki iz drugega stebra vsaj tako visoke, kot so sedanje.

Slika 2

Upravljavski blažilniki in druge kapitalske omejitve v normativni perspektivi

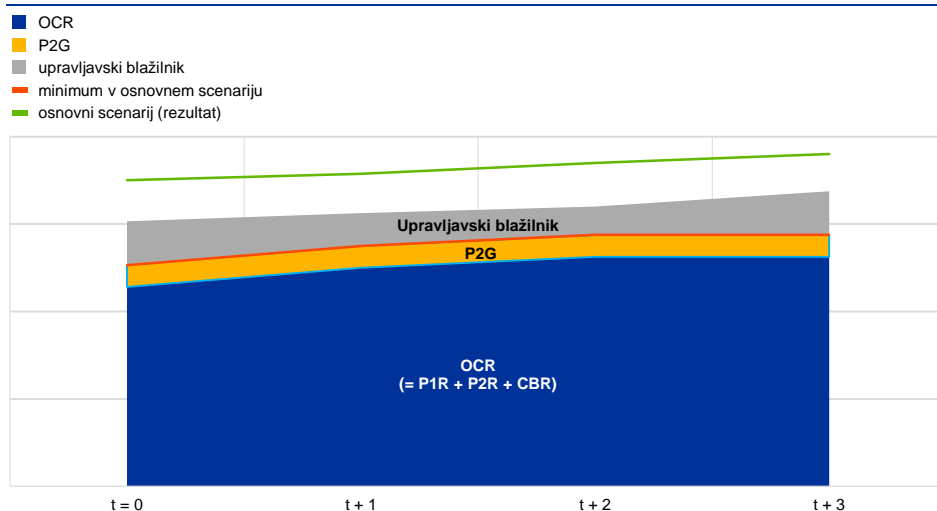
Vrednosti in dimenzije so zgolj za ilustracijo.

45. Pričakuje se, da institucija pri obravnavi nestresnih scenarijev, vključno z osnovnimi projekcijami v kapitalskih načrtih, poleg skupne kapitalske zahteve SREP (TSCR) upošteva tudi kombinirano zahtevo za blažilnike (CBR), tj. celotno kapitalsko zahtevo (OCR) in napotke iz drugega stebra (P2G). Te dejavnike mora upoštevati, da bi določila ustrezno velikost upravljavskih blažilnikov in izvajala kapitalske načrte, ki ji omogočajo, da izpolni OCR + P2G v srednjeročnem obdobju v razmerah pričakovanega osnovnega scenarija (glej sliko 3).

Slika 3

Osnovna projekcija kapitalnega količnika v normativni perspektivi

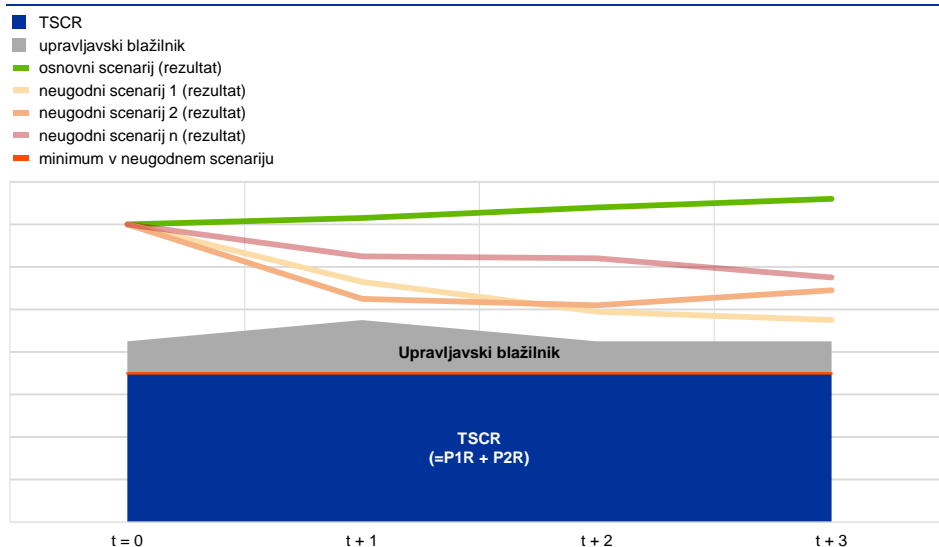
Vrednosti in dimenzije so zgolj za ilustracijo.

46. Od institucije se pričakuje, da si prizadeva izpolnjevati svoj TSCR ves čas, tudi v daljših obdobjih stresnih razmer, v katerih se navadni lastniški temeljni kapital (CET 1) močno zmanjša. V dovolj neugodnih scenarijih²⁵ je včasih morda lahko sprejemljivo, da institucija ne izpolnjuje napotkov iz drugega stebra in zahtev glede kombiniranega blažilnika. Vseeno se pričakuje, da določi zadostne upravljavške blažilnike povrh TSCR, da bi upoštevala zgornje dejavnike in jih uvedla v svoje kapitalske načrte. To bi ji omogočilo, da ostane nad svojim TSCR in npr. celo v zaostrenih razmerah na srednji rok izpolnjuje tržna pričakovanja (glej sliko 4).
47. Če institucija v kapitalskem načrtu predpostavi upravljavške ukrepe, se pričakuje, da oceni tudi njihovo izvedljivost in pričakovane učinke po različnih scenarijih ter je transparentna glede kvantitativnega vpliva vsakega ukrepa na vrednosti v projekcijah. Kjer je relevantno, se pričakuje, da so predpostavke skladne z načrtom sanacije.

²⁵ Zaostrenost neugodnih scenarijev je podrobneje obravnavana pri 7. načelu.

Slika 4

Neugodne projekcije kapitalnega količnika v normativni perspektivi²⁶

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

Ekonomski notranja perspektiva

48. Od institucije se pričakuje, da svojo kapitalno ustreznost upravlja z ekonomske perspektive tako, da zagotavlja ustrezno pokritost svojih tveganj z notranjim kapitalom, pri čemer upošteva pričakovanja, opisana pri 5. načelu. Ekonomska kapitalna ustreznost zahteva, da je notranji kapital institucije dovolj velik, da pokriva njena tveganja in trajno podpira njeno strategijo.
49. Pri tej perspektivi se od institucije pričakuje, da bo pokrila celoten spekter tveganj, ki bi lahko pomembno vplivala na stanje njenega kapitala z ekonomske perspektive. Da bi lahko zajela dejansko ekonomsko situacijo, ta perspektiva ne temelji na računovodskih ali regulativnih določilih. Namesto tega mora upoštevati dejavnike ekonomske vrednosti²⁷ za vse ekonomsko relevantne vidike, tj. sredstva, obveznosti in tveganja.²⁸ To pomeni, da čeprav ICAAP temelji na predpostavki kontinuitete institucije – in je njegov cilj, da jo zagotavlja –, se vseeno pričakuje, da institucija svojo ekonomsko kapitalno ustreznost upravlja na podlagi ekonomske vrednosti. Pričakuje se, da institucija v

²⁶ Za ilustracijo je za vse scenarije prikazan enak upravljavski blažilnik, čeprav je dejanski blažilnik odvisen od pregledanega scenarija.

²⁷ Nadaljnje informacije o tem konceptu so v glosarju. Za notranji kapital so podrobnosti navedene pri 5. načelu. Kar zadeva tveganja, se od institucij pričakuje, da upoštevajo vse, kar bi lahko vplivalo na njeno ekonomsko vrednost oz. njen notranji kapital. Dodatne podrobnosti o pričakovanjih ECB glede ugotavljanja tveganj, kvantifikacije tveganj in stresnega testiranja v ekonomski perspektivi so navedene pri 4., 6. in 7. načelu.

²⁸ Koncept ekonomske kapitalne ustreznosti, ki vključuje npr. koncept neto sedanje vrednosti, institucija opredeli sama in zanj določi ustrezna merila. Medtem ko se za koncept, na katerem temelji ta perspektiva, pričakuje, da je skladen s konceptom »ekonomske vrednosti«, ki je opisan v Smernicah EBA o upravljanju obrestnega tveganja, ki izhaja iz dejavnosti, ki niso v trgovni knjigi (EBA/GL/2018/02) (imenovanem tudi obrestno tveganje v bančni knjigi, IRRBB), ta vodnik ne predpisuje uporabe nobene konkretne metodologije za kvantificiranje tveganj ali notranjega kapitala.

zadostnem obsegu upravlja ekonomska tveganja in notranji kapital ter ju presoja kot del svojega okvira za stresno testiranje ter v okviru dejavnosti za spremljanje in upravljanje kapitalne ustreznosti.

50. Institucija mora uporabljati lastne procese in metodologije za ugotavljanje in kvantificiranje pričakovanih izgub ter njihovo kritje z notranjim kapitalom (če ti procesi in metodologije niso obravnavani že pri določitvi notranjega kapitala) ter za ugotavljanje in kvantificiranje nepričakovanih izgub, ki bi jih utegnili imeti, upoštevajoč načelo sorazmernosti. Od institucije se pričakuje, da izvaja kvantifikacijo tveganj v trenutnih razmerah kot presečno oceno na referenčni datum. To mora dopolnjevati srednjeročna ocena vpliva pomembnih prihodnjih gibanj, ki niso zajeta v oceni trenutnih razmer, npr. možni upravljavski ukrepi, spremembe v profilu tveganja ali v zunanjem okolju ipd.²⁹
51. Pričakuje se, da institucija uporablja rezultate ocene ekonomske kapitalne ustreznosti in merila zanjo v svojem strateškem in operativnem upravljanju ter v pregledih svoje nagnjenosti k prevzemanju tveganj in pregledih poslovnih strategij. Poleg tega da previdno določi notranji kapital³⁰ in kvantificira tveganja, se pričakuje, da predstavi tudi koncept ekonomske kapitalne ustreznosti, ki ji omogoča, da ostaja ekonomsko uspešna in izvaja svojo strategijo. To vključuje upravljavske procese, ki instituciji omogočajo, da pravočasno ugotovi, kdaj se mora odzvati, da bi odpravila nastajajoče pomanjkljivosti na področju notranjega kapitala, in sprejme učinkovite ukrepe (npr. dokapitalizacija, zmanjšanje tveganja).
52. Ekonomsko kapitalno ustreznost je treba aktivno spremljati in upravljati. V ta namen se od institucije pričakuje, da pripravi in načrtuje postopke in upravljavske ukrepe, ki se sprejmejo v odziv na razmere, ki bi lahko povzročile nezadostno kapitalizacijo.

---

²⁹ Upravljavski ukrepi med drugim zajemajo ukrepe glede kapitala, pridobitve in prodaje poslovnih dejavnosti ter spremembe v profilu tveganosti. Glej tudi razdelek »Interakcija med ekonomsko in normativno perspektivo«.

³⁰ Pričakovanja v zvezi z notranjim kapitalom so predstavljena pri 5. načelu.

Slika 5

Upravljavski dejavniki v ekonomski perspektivi

Pomembno je izpostaviti, da grafa ne gre razumeti kot projekcije ekonomske situacije v določenem trenutku. Prikazuje zniževanje ravni ekonomskega kapitala, do katerega lahko pride s časom, če so gibanja bolj ekstremna od običajnih v poslovnem ciklu. Pričakuje se, da ima institucija strategijo za odziv na takšno zniževanje in aktivno upravlja svojo kapitalno ustreznost. Poleg tega mora kvantifikacije tveganj in razpoložljivega notranjega kapitala upoštevati v projekcijah v normativni perspektivi.

53. Če institucija v gibanju svojega ekonomskega kapitala odkrije izrazit navzdol usmerjen trend, se pričakuje, da pripravi ukrepe za ohranitev ustrezne kapitalizacije, obrne trend ter preuči svojo strategijo in nagnjenost k tveganjem, kot je okvirno prikazano na sliki 5. Skladno s tem se pričakuje, da je takrat, ko njen notranji kapital pade pod ustrezen prag, sposobna sprejeti potrebne ukrepe in pojasniti, kako bo na srednji rok zagotovila kapitalno ustreznost.

Interakcija med ekonomsko in normativno perspektivo

54. V ekonomski perspektivi ekonomska tveganja in izgube prizadenejo notranji kapital takoj in v celotnem obsegu. Zato ekonomska perspektiva omogoča zelo celovit pregled nad tveganji.³¹ Nekatera od njih, kot tudi tveganja, ki so z njimi povezana, se lahko deloma ali v celoti uresničijo tudi kasneje v normativni perspektivi kot računovodske izgube, zmanjšanje kapitala ali bonitetne rezervacije.
55. Zato se pričakuje, da institucija v normativni perspektivi oceni, v kolikšnem obsegu bi tveganja, ugotovljena in kvantificirana v ekonomski perspektivi, v prihodnosti lahko vplivala na njen kapital in znesek skupne izpostavljenosti tveganju (TREA). Iz tega sledi, da je v projekcijah prihodnje kapitalne pozicije, opravljenih v normativni perspektivi, treba upoštevati informacije iz ocen v ekonomski perspektivi.

³¹ Na primer, negativen vpliv IRRBB na ekonomsko vrednost (tj. sprememba sedanje vrednosti pričakovanih neto denarnih tokov institucije) osvetljuje možne dolgoročne učinke na skupno izpostavljenost institucije. V normativni perspektivi se to tveganje lahko uresniči denimo z zmanjšanjem prihodkov ali s transakcijo v zvezi z danim portfeljem.

56. Konkretnije, treba je upoštevati tveganja in učinke, ki niso nujno razvidni, če se institucija osredotoča samo na računovodski / regulativni / kapitalski okvir, vendar bi se lahko uresničili in v prihodnosti vplivali na regulativni kapital ali znesek skupne izpostavljenosti tveganju.
57. V obratni smeri se pričakuje, da institucija uporablja tudi rezultate iz normative perspektive kot vir informacij³² za kvantifikacijo tveganj v ekonomski perspektivi in jo prilagodi ali dopolni, če ne uspe ustrezno zajeti tveganj, ki izhajajo iz obravnavanega neugodnega scenarija oz. scenarijev. Iz tega sledi, da se morajo podatki iz normative perspektive upoštevati v ekonomski perspektivi in obratno.
58. Ker se opredelitve in ravni kapitala, vrste tveganj in njihovi zneski ter količniki minimalne kapitalske ustreznosti med obema perspektivama običajno razlikujejo in ker – s časom in med institucijami – ena perspektiva ni sistematično strožja od druge, je za učinkovito upravljanje tveganj treba izvajati obe perspektivi.³³

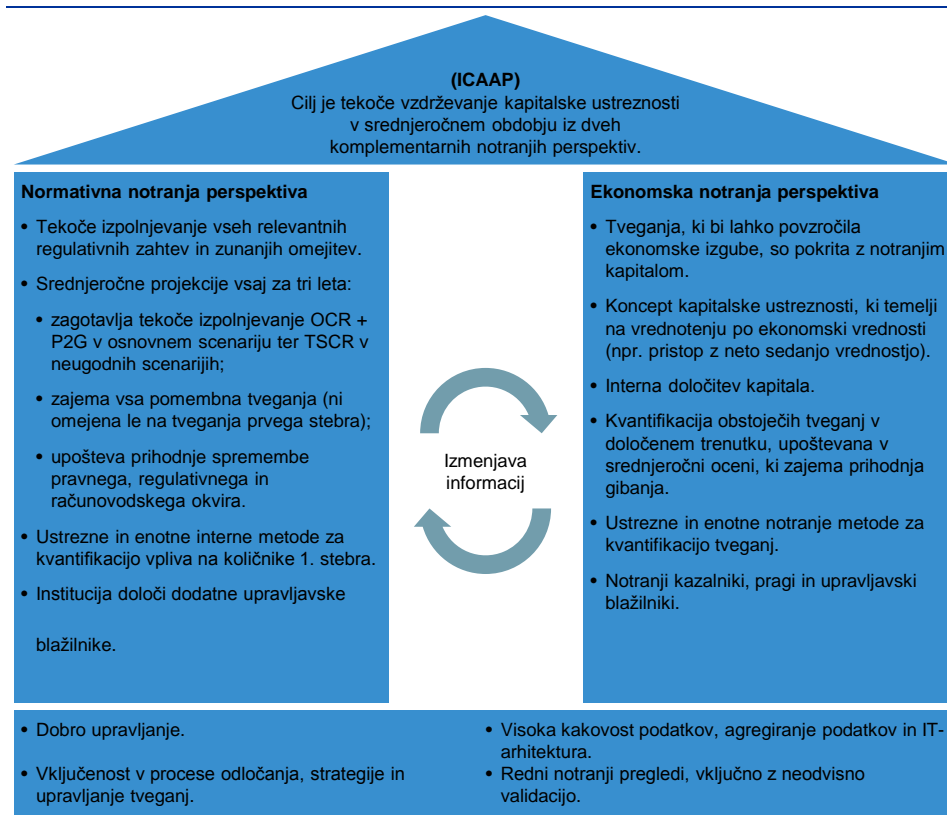
---

³² To je še posebej pomembno za tveganja, ki jih je težje kvantificirati. Prilagoditve kvantifikacije tveganj v ekonomski perspektivi je treba v celoti utemeljiti in dokumentirati.

³³ Splošni razlog za to je enak, kot je v Smernicah EBA o upravljanju obrestnega tveganja, ki izhaja iz dejavnosti, ki niso v trgovalni knjigi (EBA/GL/2018/02), naveden za obrestno tveganje v bančni knjigi (IRRBB): »Institucije morajo meriti svojo izpostavljenost do IRRBB z vidika možnih sprememb ekonomske vrednosti in prihodkov. Institucije morajo uporabiti komplementarne lastnosti obeh pristopov, da zajamejo kompleksno naravo IRRBB na kratki in na dolgi rok«.

Slika 6

Pregled perspektiv in glavnih značilnosti ICAAP

Primer 3.1: Upravljavski blažilniki

Čim šibkejša je kapitalna osnova institucije, tem težje in dražje postane za institucijo, da izvaja svoj predvideni poslovni model. Na primer, če vlagatelj, nasprotni stranke in komitenti verjamejo, da se zaradi nižje ravni kapitala povečuje tveganje neizpolnitve obveznosti institucije, bodo zahtevali višjo premijo za tveganje. To bo negativno vplivalo na dobičkonosnost institucije in morda celo ogrozilo njeno kontinuiteto, čeprav bo njen kapital še vedno nad regulativnim in nadzorniškim minimumom.

Drug primer so dividende in izplačila iz naslova dodatnega temeljnega kapitala (AT1). Če strategija institucije temelji na izdajanju kapitalnih instrumentov na trgu kapitala, se zaradi nižje ravni kapitala lahko zmanjša zaupanje vlagateljev. To lahko poslabša dostop institucije do kapitalnih trgov in prizadene njeno sposobnost, da izvaja svojo poslovno strategijo.

Zaradi takšnih dejavnikov se pričakuje, da institucija določi, kolikšno raven kapitala potrebuje, da bi lahko še naprej poslovala. Pri načrtovanju kapitala mora zagotoviti, da bi svoje kapitalne blažilnike lahko vzdrževala tako v osnovnem kot tudi v neugodnih scenarijih. Upravljavski blažilniki se od institucije do institucije lahko

močno razlikujejo in so odvisni od zunanjih gibanj, izraženih v različnih scenarijih. Na primer, včasih je pomembno, ali negativni scenarij odraža stresne razmere na celotnem trgu ali samo v posamezni instituciji, saj to lahko vpliva na pričakovanja vlagateljev, komitentov, nasprotnih strank itd. glede kapitalizacije institucije. Poleg tega se upravljavski blažilniki v posameznem scenariju s časom lahko spreminjajo, saj na različnih točkah v času lahko obstajajo različne zunanje in notranje okoliščine.

Primer 3.2:

Ekonomska perspektiva kot vir informacij za normativno perspektivo

Pričakuje se, da institucija v normativni perspektivi kvantificira vpliv obrestnega tveganja v bančni knjigi na poslovni izid, četudi to tveganje ni zajeto v kapitalskih zahtevah po 1. stebru. Medtem ko je pri ekonomski perspektivi ekonomski vpliv sprememb obrestnih mer na pozicije v bančni knjigi viden takoj in v celotnem obsegu, lahko v normativni perspektivi traja več let, preden se pokaže celoten vpliv sprememb poslovnega izida na kapitalski količnik po prvem stebru. Zato se pričakuje, da institucija pretehta izgube, ki bi lahko nastale zaradi vseh tveganj, zajetih v ekonomski perspektivi, vključno s tveganji, ki niso zajeta v prvem stebru v normativni perspektivi, zlasti v projekcijah po neugodnem scenariju.

Na primer, institucija bi v ekonomski perspektivi lahko prišla do zaključka, da bi se njena ekonomska vrednost v naslednjem letu zmanjšala za 100 milijonov EUR, če bi se obrestne mere zvišale za 200 bazičnih točk. V scenarijih v normativni perspektivi bi morala zatem oceniti vpliv na poslovni izid in v končni fazi na kapital ter kapitalski količnik po prvem stebru v obdobju načrtovanja, npr. če bi se poslovni izid v prvem letu zmanjšal za 15 milijonov EUR, v drugem letu za 13 milijonov EUR in v tretjem letu za 10 milijonov EUR.

Drug primer so skrite izgube. Medtem ko se v ekonomski perspektivi sredstva konceptualno upoštevajo po ekonomski vrednosti / neto sedanji vrednosti, temelji normativna perspektiva na računovodski in bonitetni vrednosti. Skrite izgube postanejo vidne, ko se primerjata računovodska in ekonomska vrednost. Potem ko institucija določi skupni obseg skritih izgub, mora ugotoviti, v kolikšnem obsegu se te skrite izgube lahko uresničijo tudi v bilanci stanja / izkazu poslovnega izida, in to upoštevati v normativni perspektivi.

Če ima institucija denimo portfelj državnih obveznic, v katerem obstajajo skrite izgube v skupni vrednosti 100 milijonov EUR, se pričakuje, da bo določila, kateri del teh skritih izgub bo glede na ustrezne srednjeročne scenarije prizadel njen regulativni kapital, kot je napovedan v projekcijah. V predstavljenem primeru institucija denimo lahko zaključi, da bodo zaradi odbitkov pri vrednotenju glede na nominalno vrednost obveznic v portfelju v prvem letu nastale izgube v vrednosti 10 milijonov EUR, v drugem letu pa 20 milijonov EUR. Te izgube mora upoštevati v projekcijah, ki jih je pripravila v normativni perspektivi.

Drug primer je tveganje spremembe bonitete. V ekonomski perspektivi institucija presodi, za koliko bi se njena ekonomska vrednost v prihodnjem letu zmanjšala, če bi se poslabšala boniteta njenih kreditnih izpostavljenosti, tj. če bi migrirale na višjo

verjetnost neizpolnitve obveznosti. Čeprav se takšno poslabšanje za kreditne izpostavljenosti, ki niso računovodene po pošteni vrednosti (tj. v kategoriji krediti in terjatve), ne bi preneslo v normativno perspektivo preko poslovnega izida (za razliko od kreditnega tveganja zaradi neplačila), bi vseeno lahko imelo vpliv: višja verjetnost neizpolnitve obveznosti, ugotovljena v ekonomski perspektivi, pomeni višjo raven tveganju prilagojene aktive in s tem nižji kapitalski količnik po prvem stebru v projekcijah za načrtovanje kapitala. Vrednost iz ekonomske perspektive se navadno ne prenese neposredno in brez sprememb v normativno perspektivo. Namesto tega mora institucija ugotoviti, za koliko se v posameznem scenariju poveča znesek skupne izpostavljenosti tveganju (TREA), če uporabi svoj pristop za kreditno tveganje po prvem stebru in uporablja določbe iz uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR) o tem, kako je tveganju prilagojena aktiva odvisna od verjetnosti neplačila, od izgube ob neplačilu (LGD) in od izpostavljenosti ob neplačilu (EAD).

Če povzamemo: obstaja več kanalov, po katerih tveganja, ki so bila ugotovljena in kvantificirana v ekonomski perspektivi, vplivajo na projekcije v normativni perspektivi: negativni vpliv na poslovni izid, neposredno zmanjšanje kapitala, večje rezervacije in večji znesek skupne izpostavljenosti tveganju. V vseh primerih se od institucij pričakuje, da pri prevajanju tveganj v vpliv na projicirane količnike iz prvega stebra uporabljajo diferenciran pristop. Tveganja iz ekonomske perspektive navadno ne bodo vplivale na projekcije po prvem stebru v natanko enakem obsegu. Velikost učinkov tveganj na projekcije je odvisna na primer od obravnavanega scenarija ter od računovodskih pravil in regulativnih določb.

Primer 3.3:

Normativna perspektiva kot vir informacij za ekonomsko perspektivo

Pričakuje se, da se srednjeročne ocene iz normativne perspektive in scenariji zanje upoštevajo v pregledu prihodnjega obdobja v ekonomski notranji perspektivi, v kolikor se te spremembe še ne odražajo v kvantifikaciji tveganj na presečni datum. Za ugotovitev vpliva na ekonomsko vrednost institucije je treba oceniti tudi upravljaljske ukrepe, predvidene v projekcijah v normativni perspektivi, kot so kapitalski ukrepi, izplačila dividend ter pridobitve ali prodaje poslovnih dejavnosti. Ocena se pripravi v pregledu prihodnjega obdobja v ekonomski notranji perspektivi, s čimer se zagotovi, da ta dejanja ne ogrožajo ekonomske kapitalske ustreznosti. Nasprotno se pričakovane spremembe v krivulji obrestnih mer in upravljaljski ukrepi, ki so že bili potrjeni in bodo izvedeni do horizonta tveganj (navadno vsaj eno leto) v ekonomski perspektivi običajno upoštevajo v kratkoročni presečni oceni.

Pričakuje se, da neugodne projekcije v normativni perspektivi simulirajo tiste ranljivosti, ki so specifične za posamezno institucijo. Če projekcije pokažejo, da iz določene vrste tveganj, npr. iz tveganja spremembe bonitete, prihaja velik vpliv, se od institucije pričakuje, da tveganje ustrezno kvantificira v izračunu na presečni datum ali v drugi komplementarni oceni (npr. stresni test) v ekonomski perspektivi.

Na primer, institucija s pomembnim delniškim portfeljem preveri to izpostavljenost tveganju tako, da v normativni perspektivi predpostavi močan padec na delniških

trgih. Velik učinek na kapitalno ustreznost, ki se pokaže v normativni perspektivi, je vir informacij za ekonomsko perspektivo: institucija mora analizirati, kakšen vpliv bi takšen resen, a verjeten dogodek imel na ekonomsko kapitalno ustreznost, ter ali ekonomska perspektiva v zadostnem obsegu zajame ta scenarij in ali institucija učinkovito upravlja to tveganje.

V praksi, če institucija za kvantifikacijo tržnega tveganja v svoji ekonomski perspektivi uporablja pristop s tvegano vrednostjo (VaR) in če podatki, ki se uporabljajo za kvantifikacijo tveganja vsebujejo samo umirjena gibanja na delniških trgih, potem kvantifikacija tveganja podcenjuje tržno tveganje. Institucija lahko bodisi prilagodi svoje predpostavke pri kvantifikaciji tveganj, dodeli dodaten notranji kapital za tržno tveganje, ki ga kvantifikacija tveganj ni zajela, ali pa sprejme druge ukrepe, s katerimi za kritje tveganj zagotovi dovolj kapitala. V skladu s konservativnim pristopom v tem vodniku to ne pomeni nujno, da mora institucija spremeniti svojo kvantifikacijo VaR, ki se lahko npr. uporablja tudi za določanje cen. Institucija se mora sama odločiti, kako bo zagotovila, da se tveganje učinkovito upravlja in konservativno krije s kapitalom.

Četrto načelo – V ICAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja

- (i) Institucija je odgovorna za to, da v ekonomski in normativni perspektivi redno izvaja proces, s katerimi ugotavlja vsa pomembna tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena. Pričakuje se, da vsa tveganja, za katera ugotovi, da so pomembna, obravnava v vseh delih ICAAP v skladu z interno taksonomijo tveganj.
- (ii) S celovitim pristopom, v katerem so zajete vse relevantne pravne osebe, poslovne dejavnosti in izpostavljenosti, mora vsaj enkrat letno na podlagi lastnih internih opredelitev pomembnosti evidentirati vsa tveganja, ki so pomembna. Rezultat tega postopka ugotavljanja tveganj mora biti celovit interni popis tveganj.
- (iii) V primeru finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov se pričakuje, da institucija ugotovi pomembna osnovna tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, in jih upošteva v svojem procesu ICAAP.
- (iv) Pričakuje se, da za vsa tveganja, ki jih prepozna kot pomembna, dodeli kapital za pokrivanje tveganj ali pa dokumentira utemeljitev, zakaj kapitala zanje ni dodelila.

Proces ugotavljanja tveganj

- 59. Pričakuje se, da institucija redno izvaja proces ugotavljanja vseh pomembnih tveganj in ugotovljena tveganja vključi v skupni interni popis tveganj. Skrbeti

mora, da je popis vedno posodobljen, pri čemer se opira na interno opredelitev pomembnosti. Poleg rednih posodobitev (vsaj enkrat letno) se pričakuje, da popis posodobi tudi vsakič, ko ta ne vključuje več vseh pomembnih tveganj, npr. zaradi uvedbe novega produkta ali razširitve določene poslovne dejavnosti.

60. Ugotavljanje tveganj mora biti celovito ter mora upoštevati obe, normativno in ekonomsko perspektivo. Pričakuje se, da institucija v ocenah kapitalske ustreznosti v prihodnjem obdobju poleg sedanjih tveganj obravnava tudi vsa tveganja in koncentracije v teh tveganjih ali med njimi,³⁴ ki bi se lahko pojavila zaradi izvajanja strategije ali zaradi sprememb v poslovnem okolju.
61. Pričakuje se, da proces ugotavljanja tveganj institucija izvaja na »bruto« ravni, torej brez upoštevanja specifičnih tehnik za zmanjšanje tveganj. V naslednjem koraku zatem oceni učinkovitost teh tehnik.³⁵
62. V skladu s Smernicami EBA o omejitvah izpostavljenosti do subjektov, ki opravljajo dejavnosti bančništva v senci (EBA/GL/2015/20), se pričakuje, da institucije v okviru ugotavljanja tveganj evidentirajo svoje izpostavljenosti do subjektov bančništva v senci, možna tveganja, ki izhajajo iz teh izpostavljenosti, in možen vpliv teh tveganj.
63. Upravljalni organ je odgovoren za to, da odloči, katere vrste tveganj se štejejo za pomembne in katera pomembna tveganja je treba kriti s kapitalom. Pri tem mora hkrati utemeljiti, zakaj se določena tveganja, katerim je institucija izpostavljena, ne štejejo za pomembna.

Popis tveganj

64. Institucija je pri oblikovanju internega popisa tveganj odgovorna za to, da določi interno taksonomijo tveganj. Pričakuje se, da ne bo preprosto uporabila regulativne taksonomije tveganj.
65. V popisu tveganj mora institucija upoštevati osnovna tveganja (če so pomembna), ki izhajajo iz njenih finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov (npr. vstopno tveganje in tveganje skupine, tveganje ugleda, operativno tveganje, tveganja, ki izhajajo iz patronatske izjave itd.).
66. Od institucije se pričakuje, da v sorazmernem obsegu gleda širše od tveganj udeležbe in ugotovi, razume in kvantificira pomembna osnovna tveganja ter jih upošteva v svoji interni taksonomiji tveganj, ne glede na to, ali so zadevni subjekti zajeti v sklop subjektov za bonitetne namene ali ne. Globina analize

---

³⁴ To velja za koncentracije znotraj posameznega tveganja in med tveganji.

³⁵ Tu omenjeni »bruto pristop« se nanaša na proces ugotavljanja tveganj. Od institucij se ne pričakuje, da ne upoštevajo ukrepov za zmanjšanje tveganj, ko določajo, koliko kapitala potrebujejo za kritje svojih tveganj.

osnovnih tveganj naj bo sorazmerna s poslovno dejavnostjo in pristopom, ki se uporablja za upravljanje tveganj.

Primer 4.1: Popis tveganj

Seznam tveganj ter povezave med vrstami in podkategorijami tveganj, ki so predstavljene v tem primeru, niso mišljeni kot obvezni ali izčrpni. Mogoče je, da nekatera tveganja na tem seznamu za nekatere institucije niso pomembna, in pričakuje se, da bodo to pojasnile. Po drugi strani navadno obstajajo tudi tveganja, ki niso na seznamu, a so pomembna. Vsaka institucija se mora sama odločiti, ali in kako kombinira vrste in podkategorije tveganj:

- kreditno tveganje (npr. deželno tveganje, tveganje spremembe bonitete in tveganje koncentracije);
- tržno tveganje (npr. tveganje spremembe kreditnega razmika, strukturno devizno tveganje in tveganje prilagoditve kreditnega vrednotenja);
- obrestno tveganje v bančni knjigi (npr. tveganje obrestnega razmika, bazično tveganje, opcijsko tveganje in vedenjske predpostavke, npr. glede možnosti predčasnega odplačila);
- operativno tveganje (npr. motnje v poslovanju in delovanju sistemov, pravno tveganje in tveganje modela).
- druga tveganja (npr. zavarovalno tveganje, poslovno tveganje, vstopno tveganje, pokojninsko tveganje, tveganje udeležbe, tveganje stroškov financiranja, tveganje izgube poslovnega ugleda itd.).

Vsaka institucija je sama odgovorna za to, da določi vsa svoja pomembna tveganja in vse koncentracije v teh tveganjih in med njimi, ne glede na to, ali so tu navedena ali ne.

Primer 4.2: Ugotavljanje tveganj po bruto pristopu

Po bruto pristopu se tveganja najprej ugotovijo brez upoštevanja specifičnih tehnik za njihovo zmanjšanje. Tveganje se lahko šteje za pomembno, če bi njegova uresničitev, neupoštevanje ali napačna kategorizacija pomembno spremenila ali vplivala na kapitalsko ustreznost, dobičkonosnost ali kontinuiteto institucije z ekonomske perspektive, ne glede na to, kako se tveganje obravnava računovodsko.

Na primer, institucija na podlagi profila zapadlosti svoje bančne knjige ugotovi, da je tveganja, ki izhajajo iz spremembe naklona in oblike krivulje donosnosti (tveganje obrestnega razmika), treba obravnavati kot pomembna.

V tem primeru je tveganje obrestnega razmika treba najprej ugotoviti, oceniti in zabeležiti v popisu tveganj, ne da bi se upoštevali upravljalni ukrepi za njegovo zmanjšanje. Zatem mora upravljalni organ odločiti, ali je obrestno tveganje v bančni knjigi (vključno s tveganjem obrestnega razmika) zares treba obravnavati kot pomembno in ali ga je treba kriti s kapitalom.

Institucija se lahko odloči, da tveganje obrestnega razmika zmanjša s kombinacijo izvedenih finančnih instrumentov in pogodbenih določil ter da ga ne krije s kapitalom. Čeprav je tveganje v tem primeru zavarovano, je obrestno tveganje v bančni knjigi še vedno treba obravnavati kot pomembno tveganje in ga vključiti v popis tveganj, institucija pa mora oceniti učinkovitost teh ukrepov in ugotoviti, ali se pojavljajo morebitna nova tveganja (npr. pravno tveganje, tveganje nasprotne stranke ali preostala tveganja).

Primer 4.3: Ugotavljanje tveganj v primeru nefinančne podrejene družbe

Če institucija deluje kot matična družba za nefinančno podrejeno družbo, temelji bonitetna obravnava podrejene družbe na zneskih njene izpostavljenosti tveganjem. V procesu ICAAP mora institucija oblikovati in v celotni skupini izvajati konsistentne in koherentne procese, ki ji dajejo širši pregled od računovodskih vrednosti in zneskov izpostavljenosti tveganjem. Predvsem mora z uporabo sorazmernih metodologij ugotavljati, ali operacije in izpostavljenosti podrejene družbe predstavljajo tveganja, ki presegajo njeno računovodsko vrednost ali tveganje udeležbe.

Na primer, institucija ugotovi, da je profil komitentov in naložbe pomembne podrejene družbe treba upoštevati v predpostavkah celotne skupine glede koncentracije in odvisnosti. Poleg tega ugotovi, da pravno tveganje podrejene družbe prispeva k operativnemu tveganju institucije. Na podlagi teh ugotovitev lahko zaključi, da osnovna tveganja podrejene družbe prek tveganja izgube poslovnega ugleda in vstopnega tveganja ter povečane koncentracije pomembno presegajo tveganja, povezana z računovodsko vrednostjo podrejene družbe.

Primer 4.4: Ugotavljanje tveganj v primeru uporabe zunanjih izvajalcev

Če institucija oddaja svoje operacije v zunanje izvajanje, mora biti enako sposobna, da ugotovi, oceni in kvantificira s tem povezana tveganja, kot bi bila, če bi te operacije še vedno izvajala sama. Pričakuje se, da ta tveganja ugotovi, oceni in kvantificira, preden so storitve oddane v zunanje izvajanje, ob upoštevanju posebnosti, ki obstajajo, če se storitve izvajajo zunaj institucije. Na splošno z oddajo v zunanje izvajanje za institucijo ne preneha obveznost, da upravlja s tem povezana tveganja, in ne pomeni prenosa odgovornosti na zunanjega ponudnika.

Peto načelo – Notranji kapital je visoke kakovosti in jasno opredeljen

- (i) Od institucije se pričakuje, da v ekonomski perspektivi določi, oceni in vzdržuje notranji kapital. Notranji kapital mora biti opredeljen skladno s konceptom ustreznega ekonomskega kapitala in v skladu z notranjo kvantifikacijo tveganj.
- (ii) Pričakuje se, da je notranji kapital kakovosten ter določen previdno in konservativno. Od institucije se pričakuje, da ob predpostavki kontinuitete delovanja jasno pokaže, kako bo s svojim notranjim kapitalom krila tveganja in s tem zagotavljala kontinuiteto.

Opredelevitev notranjega kapitala

67. Namen notranjega kapitala je, da v ekonomski perspektivi deluje kot element, ki nosi tveganja. Zato se pričakuje, da je opredelitev notranjega kapitala skladna s konceptom ekonomske kapitalne ustreznosti institucije³⁶ ter temelji na vrednotenju sredstev in obveznosti po ekonomski vrednosti. Pričakuje se, da opredelitev, ki mora biti previdna in konservativna, instituciji omogoča, da pripravlja konsistentne in smiselne ocene ekonomske kapitalne ustreznosti, kot je opisano pri 3. načelu.
68. Institucija mora upoštevati, da se zaradi različnih metodologij vrednotenja sredstev, obveznosti in transakcij ter predpostavk v zvezi z njimi razpoložljivi notranji kapital v ekonomski perspektivi lahko bistveno razlikuje od kapitala v normativni perspektivi. Od institucije se pričakuje, da je pri opredeljevanju razpoložljivega notranjega kapitala previdna. Previdnost je potrebna pri vseh osnovnih predpostavkah in metodologijah, uporabljenih za kvantifikacijo notranjega kapitala.
69. Institucija je odgovorna za to, da za svoj notranji kapital uporablja ustrezno opredelitev in metodologijo. Ta vodnik niti ne predpisuje niti ne omejuje uporabe nobene konkretne opredelitve ali metodologije. Institucija lahko npr. uporablja celoten model neto sedanje vrednosti ali pa kot izhodišče uporabi regulativni kapital.
70. Če kot izhodišče za opredelitev notranjega kapitala uporabi regulativni kapital, se pričakuje, da bodo velik del notranjega kapitala predstavljali instrumenti navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1). Poleg tega so konceptualno potrebne določene prilagoditve, da se oblikuje kapital, ki je skladen s konceptom ekonomske vrednosti, na katerem temelji ekonomska perspektiva. Prilagoditve se na primer pričakujejo za skrite izgube in za tiste postavke kapitala, ki izgube lahko absorbirajo samo v primeru, da institucija preneha delovati.

---

³⁶ Pričakovanja glede vzdrževanja kapitalne ustreznosti v ekonomski perspektivi so predstavljena pri 3. načelu.

71. Kjer opredelitev notranjega kapitala ni povezana z regulativnim kapitalom, mora biti sposobnost velikega dela notranjega kapitala, da nosi tveganja, na splošno še vedno skladna s sposobnostjo kapitala CET1, da absorbira izgube. Predvsem se pričakuje, da institucije, ki uporabljajo pristop modelirane neto sedanje vrednosti, uporabljajo samo metodologije in predpostavke, ki so razumljive, jasno določene in utemeljene, ter da pri tem delujejo previdno. Postavke kapitala, ki izgube lahko absorbirajo samo v primeru, ko institucija preneha delovati, je v takih na neto sedanji vrednosti temelječih pristopih treba obravnavati kot obveznosti.
72. Od institucije se pričakuje, da je transparentna glede svojega notranjega kapitala, tako da lahko, kolikor je to mogoče, opravi uskladitev, tj. primerjavo razlik in skupnih točk med kapitalom v normativni perspektivi ter razpoložljivim notranjim kapitalom v ekonomski perspektivi.

Primer 5.1:

Opredelitev notranjega kapitala na podlagi regulativnega kapitala

Institucija, ki sprejme npr. regulativno opredelitev kot izhodišče za določitev svojega notranjega kapitala, mora prilagoditi regulativni kapital, če njene bilančne postavke ne odražajo koncepta ekonomske vrednosti, na katerem temelji ekonomska perspektiva. Na primer, za portfelj državnih obveznic, uporabljen v primeru 3.2, pri katerem obstajajo skupne (neto) skrite izgube v vrednosti 100 milijonov EUR, je treba odšteti 100 milijonov EUR od regulativnega kapitala.

Takšne prilagoditve je treba izvesti enotno v opredelitvi notranjega kapitala in v kvantifikaciji tveganj. Institucija bi lahko na primer odštela skrite izgube od notranjega kapitala in od izpostavljenosti tveganju ali pa držala ta znesek v notranjem kapitalu in tveganje kvantificirala kot pričakovano izgubo. Podobno mora institucija, ki se odloči, da bo vključila skrite rezerve (kar mora storiti zelo previdno in konservativno, če sploh), izpostavljenost tveganju povečati skladno z vključitvijo skritih rezerv v notranji kapital.

Institucija ima dolžnost, da ustrezno opredeli notranji kapital v skladu s svojo ekonomsko notranjo perspektivo. Vseeno se na splošno pričakuje, da – ob predpostavki nadaljnega delovanja institucije – od regulativnega kapitala odšteje vse bilančne postavke, za katere ni mogoče šteti, da so na voljo za kritje izgub (vključno z instrumenti dodatnega kapitala in odloženimi terjatvami za davek³⁷). Poleg tega je treba upoštevati, da lastniški kapital v podrejeni družbi, ki je v posesti tretje stranke (manjšinski delež), na splošno lahko pokriva tveganja samo v tej podrejeni družbi.

---

³⁷ Odložene terjatve za davek razen tistih po členu 39 CRR, če se v kvantifikaciji notranjega kapitala in tveganj ustrezne osnovne pozicije obravnavajo enako.

Primer 5.2:

Opredelitev notranjega kapitala na podlagi neto sedanje vrednosti

Institucija opazi, da se ekonomska vrednost njenega dolga znižuje skupaj z zniževanjem njene lastne kreditne sposobnosti. V takem primeru ne bi veljalo, da institucija ravna previdno, če bi sorazmerno povečala svoj razpoložljivi notranji kapital.

Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ICAAP so ustrezne, konsistentne in neodvisno validirane

- (i) Institucija je odgovorna, da tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi izvaja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki ustrezajo njenim individualnim okoliščinam. Poleg tega se pričakuje, da v neugodnih scenarijih v normativni perspektivi uporablja ustrezne metodologije za kvantifikacijo možnih prihodnjih sprememb kapitala in zneska skupne izpostavljenosti tveganju (TREA). Pričakuje se, da v obeh perspektivah deluje izjemno konservativno in tako zagotovi, da se ustrezno upoštevajo tudi redki dogodki / dogodki na repih porazdelitve.
- (ii) Pričakuje se, da so ključni parametri in predpostavke enotni v celotni skupini in za vse vrste tveganj. Vse metodologije za kvantifikacijo tveganj morajo biti neodvisno interno validirane. Pričakuje se, da institucija uvede in izvaja učinkovit okvir za preverjanje kakovosti podatkov.

Celovita kvantifikacija tveganj

- 73. ICAAP mora zagotoviti, da so tveganja, ki jim je institucija izpostavljena oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, ustrezno kvantificirana. Od institucije se pričakuje, da uporablja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki so prilagojene njenim individualnim okoliščinam (tj. usklajene z njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, tržnimi pričakovanji, poslovnim modelom, profilom tveganosti, velikostjo in kompleksnostjo).
- 74. Tveganj se iz ocene ne sme izključiti zgolj zato, ker jih je težko kvantificirati ali ker podatki zanje niso na voljo.³⁸ V takih primerih mora institucija določiti dovolj konservativne vrednosti za ta tveganja, pri čemer upošteva vse relevantne

³⁸ Pri tveganjih, ki jih je težko kvantificirati (npr. zaradi pomanjkljivih podatkov ali odsotnosti uveljavljenih metodologij za kvantifikacijo), se od institucije pričakuje, da razvije metodologije za kvantifikacijo nepričakovanih izgub, v katerih se med drugim uporablja tudi strokovna presoja.

informacije in zagotovi, da so izbrane metodologije za kvantifikacijo tveganj ustrezne in konsistentne.³⁹

75. Ključni parametri in predpostavke med drugim zajemajo stopnje zaupanja, korelacijske predpostavke in predpostavke za oblikovanje scenarijev.

Stopnja konservativnosti

76. Pričakuje se, da so metodologije in predpostavke za kvantifikacijo tveganj, uporabljene v ekonomski in normativni perspektivi, robustne, zadosti stabilne, občutljive na tveganja in dovolj konservativne, da je mogoče kvantificirati izgube, ki se zgodijo le redko. Negotovosti, ki izhajajo iz kvantifikacijskih metodologij, je treba obravnavati s povečano stopnjo konservativnosti.
77. Po mnenju ECB mora biti v dobro zasnovanem procesu ICAAP splošna raven konservativnosti pri predpostavkah v ekonomski perspektivi na splošno vsaj enako konservativna kot v metodologijah za kvantifikacijo tveganj v notranjih modelih za prvi steber.⁴⁰ Splošna raven konservativnosti se ne določa za vsak element posebej, temveč s kombinacijo osnovnih predpostavk in parametrov. To pomeni, da je določen pristop v praksi še vedno lahko zadosti konservativen, tudi če so izbrane predpostavke manj konservativne, če le splošna raven konservativnosti ostaja visoka.⁴¹
78. Pričakuje se, da si institucija ne prizadeva mehanično dosegati cilje glede zunanjih bonitetnih ocen in statističnih stopenj zaupanja, ampak metodologije za kvantifikacijo tveganj kalibrira skladno s svojo nagnjenostjo k prevzemanju tveganj. V ta namen mora upoštevati možne izgube, ki jih je pripravljena in sposobna absorbirati v prihodnjih obdobjih. Na podlagi te analize se pričakuje, da oblikuje in vzdržuje metodologije za kvantifikacijo tveganj, vključno z oceno stresnih dogodkov, ki ji dajejo zadostna zagotovila, da so bile možne izgube, ki bi nastale zaradi redkih dogodkov na repih porazdelitve ali zaradi resnejših pretresov v prihodnosti, ustrezno zajete v njenih strategijah in nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter da izgube ne bi presegle kvantificiranega tveganja.
79. Institucija lahko preuči širši nabor različnih ravni konservativnosti, ki dajejo obsežnejšo paleto kvantifikacij tveganj, da bi pridobila celovite podatke za strateške odločitve, oblikovanje cen in upravljanje kapitala. Lahko se denimo odloči, da bo uporabila nižjo raven konservativnosti pri določanju cen določenih

³⁹ Merjenje tveganj, ki jih je težko kvantificirati, mora biti, kolikor je to mogoče, enotno in primerljivo s splošnimi predpostavkami za merjenje tveganj. Institucija mora takšna tveganja upoštevati v postopkih upravljanja in obvladovanja tveganj, ne glede na to, ali so kvantificirana s tradicionalnimi modeli ali analizo scenarijev ali pa na podlagi podatkov iz drugih ocen.

⁴⁰ Vendar pa se kapitalskih zahtev po prvem stebru ne sme razumeti kot najnižjo raven v internih kvantifikacijah tveganj v instituciji.

⁴¹ Odvisno od profila tveganosti so interni parametri tveganj lahko bolj konservativni od prvega stebra, tudi če je npr. raven zaupanja nižja od 99,9%. Pri tem se upošteva kombinacija dane ravni zaupanja z uporabljenimi dejavniki tveganj, predpostavkami glede razpršitve, obdobji posedovanja, korelacijskimi predpostavkami ter drugimi parametri in predpostavkami. Če institucija uporablja širši nabor stresnih scenarijev, mora s koherentnimi metodami doseči skupno raven konservativnosti, ki je primerljiva npr. s konceptom zaupanja 99,9% v pristopu z ekonomskim kapitalom.

produktov, pod pogojem, da so vzpostavljeni postopki, s katerimi se učinkovito upravljajo redki dogodki na repu porazdelitve in da se krijejo z zadostnim kapitalom.

80. Za lažjo primerjavo med kvantifikacijo tveganj v okviru ICAAP in po prvem stebru, ne glede na to, kateri pristop je bil izbran za prvi steber (npr. standardizirani pristop ali pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen za kreditno tveganje), se pričakuje, da institucija upošteva določila v dokumentu ECB »Tehnična izvedba smernic EBA o pridobivanju informacij o ICAAP in ILAAP za namene SREP«. Če med obema kvantifikacijama obstajajo razlike, mora institucija pojasniti glavne razloge zanje.

Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj

81. Institucije so odgovorne za to, da za kvantifikacijo tveganj in pripravo projekcij uporabljajo ustrezne metodologije. Ta vodnik ne vsebuje nobenega pričakovanja, da naj institucije uporabljajo določeno metodologijo kvantifikacije oziroma da naj določene metodologije ne uporabljajo. To pomeni, da ni vnaprej določeno, ali naj institucija za kvantifikacijo tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena, uporablja denimo (prilagojene) metodologije po prvem stebru (npr. da bi upoštevala tveganja koncentracije), modele ekonomskega kapitala, rezultate stresnih testov ali druge metodologije, npr. več scenarijev.
82. Pričakuje se, da so uporabljene metodologije skladne druga z drugo, z obravnavano perspektivo in z opredelitvijo kapitala. Tveganja, katerim je institucija izpostavljena, morajo zajeti v ustrezni in zadosti konservativni obliki, upoštevajoč načelo sorazmernosti. To na primer pomeni, da morajo večje ali kompleksnejše institucije ter institucije, ki imajo bolj zapletena tveganja, uporabljati zmogljivejše metodologije, da bi ustrezno zajele tveganja.
83. Vseeno se ne pričakuje, da institucije uvajajo kvantifikacijske metodologije, ki jih ne razumejo popolnoma in jih zaradi tega ne uporabljajo pri svojem notranjem upravljanju tveganj in sprejemanju odločitev. Pričakuje se, da je institucija sposobna dokazati, da so uporabljene metodologije primerne za konkretne razmere in profil tveganosti. Če uporablja modele zunanjih ponudnikov, se pričakuje, da jih ne uvaža mehanično, ampak jih povsem razume ter poskrbi, da so primerni in prilagojeni njenemu poslovnemu kontekstu in profilu tveganosti.

Kakovost podatkov

84. Pričakuje se, da institucija uvede procese in kontrolne mehanizme za zagotavljanje kakovosti podatkov.⁴² Okvir za kakovost podatkov mora

---

⁴² Kakovost podatkov med drugim pomeni, da so podatki celoviti, točni, medsebojno skladni, pravočasni, enolični, veljavni in sledljivi. Za več informacij glej osnutek vodnika ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM), februar 2017.

zagotavljati, da so informacije o tveganjih zanesljive, tako da lahko podpirajo postopke odločanja, ter da zajemajo vse relevantne podatke o tveganjih in vse dimenzije kakovosti podatkov.

Učinki razpršitve tveganj

85. Od institucij se pričakuje, da vedno, ko sprejemajo učinke razpršitve tveganj, ravnajo previdno. Institucije se morajo zavedati, da v skladu s smernicami EBA o procesu SREP⁴³ nadzornik v tem procesu načeloma ne bo upošteval razpršitve med tveganji. Pričakuje se, da institucije to upoštevajo in so previdne, ko v svojem procesu ICAAP uporabljajo razpršitev med tveganji.
86. Pričakuje se, da je institucija popolnoma transparentna glede sprejetih učinkov razpršitve tveganj in vsaj v primeru razpršitve med tveganji poroča poleg neto tudi bruto vrednosti pred razpršitvijo. Zagotoviti mora, da so tveganja ustrezno krita s kapitalom, in sicer tudi v času pretresov, ko učinki razpršitve lahko izginejo ali se obnašajo nelinearno (in se v skrajnem scenariju celo medsebojno povečujejo).⁴⁴
87. Institucija mora učinke razpršitve, ki jih želi doseči, določiti v svojem okviru za stresno testiranje, ki zajema npr. korelacije med tveganji in znotraj tveganja ter razpršitev med subjekti v skupini.

Neodvisna validacija

88. Pričakuje se, da se metodologije za kvantifikacijo tveganj v okviru ICAAP v rednih razmikih preveri z neodvisno notranjo⁴⁵ validacijo, pri čemer je treba sorazmerno upoštevati načela, na katerih temeljijo standardi za notranje modele prvega stebra, upoštevajoč pomembnost kvantificiranih tveganj in kompleksnost metodologije za kvantifikacijo tveganj.
89. Glede na velikost in kompleksnost institucije je mogoče sprejeti različne organizacijske rešitve, da se zagotovi neodvisnost med razvojem in validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj. Vseeno je treba spoštovati koncepte, na katerih temeljijo različne obrambne črte, npr. pričakuje se, da neodvisne validacije ne izvaja oddelek za notranjo revizijo.

⁴³ Smernice EBA o revidiranih skupnih postopkih in metodologijah za postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) in nadzorniških stresnih testih (EBA/GL/2018/03), 19. julij 2018. Za več podrobnosti glej mnenje EBA o interakciji med zahtevami za prvi in drugi steber ter skupni blažilnik na eni strani ter omejitvami porazdelitve na drugi (EBA/Op/2015/24), 16. december 2015.

⁴⁴ Na primer, seštevanje ločeno ocenjenih komponent tveganja ni nujno tako konservativno, kot se pogosto verjame, saj nelinearne interakcije učinke lahko stopnjujejo. Glej »Findings on the interaction of market and credit risk«, *BCBS Working Paper*, št 16, Baselski odbor za bančni nadzor, maj 2009.

⁴⁵ »Notranja« ne pomeni, da mora institucija čisto vsako validacijsko aktivnost izvesti sama. Enako kot pri »notranji« reviziji izraz pomeni, da je institucija odgovorna za ta proces.

90. O splošnih zaključkih validacijskega procesa je treba poročati višjemu vodstvu in upravljalnemu organu ter jih uporabljati v rednem pregledovanju in prilagajanju kvantifikacijskih metod ter upoštevati pri ocenjevanju kapitalne ustreznosti.

Primer 6.1: Organizacija neodvisne validacije

Da bi institucija v procesu ICAAP zagotovila neodvisno in sorazmerno validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj, se pričakuje, da upošteva osnutek vodnika ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov – poglavje Splošne teme.

Odvisno od narave, velikosti, razmerja in zapletenosti tveganj lahko denimo uporabi eno od naslednjih treh organizacijskih ureditev, da bi zagotovila neodvisnost funkcije, ki izvaja validacijo, od razvoja metodologije (tj. določitev osnovne strukture, razvoj, uvedba in spremljanje metodologij za kvantifikacijo tveganj):

- ločitev v dve različni enoti, ki poročata različnima članoma višjega vodstva;
- ločitev v dve različni enoti, ki poročata istemu članu višjega vodstva;
- ločitev zaposlenih znotraj iste enote.

Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti kapitalno ustreznost v neugodnih razmerah

- (i) ECB pričakuje, da institucija vsaj enkrat letno izvede svojim razmeram prilagojen poglobljen pregled ranljivosti, s katerim zajame vsa pomembna tveganja na ravni celotne institucije, ki izhajajo iz njenega poslovnega modela ter iz poslovnega okolja v obdobju zaostrenih makroekonomskih pogojev. Na podlagi tega pregleda mora oblikovati program stresnega testiranja za normativno in za ekonomsko perspektivo.
- (ii) V programu mora določiti neugodne scenarije, ki se bodo uporabljali v normativni perspektivi, upoštevajoč tudi druge stresne teste, ki jih izvaja. Pričakuje se, da bosta usmeritev na ključne ranljivosti in uporaba zaostrenih, a verjetnih makroekonomskih predpostavk, pokazala velik vpliv na notranji in regulativni kapital institucije, npr. na količnik CET1. Poleg tega mora institucija sorazmerno izvajati tudi povratno stresno testiranje.
- (iii) Pričakuje se, da institucija ves čas spremlja razmere in išče nove grožnje, ranljivosti in spremembe v okolju ter vsaj enkrat na četrletje oceni, ali so stresni scenariji še vedno primerni. Če ugotovi, da niso, jih mora prilagoditi novim okoliščinam. Vpliv, ki bi ga povzročili različni scenariji, mora redno posodabljalati (npr. enkrat na četrletje). Če pride do večjih sprememb, mora s priložnostno oceno med letom ugotoviti, kako bi te lahko vplivale na kapitalno ustreznost.

Oblikovanje programa stresnega testiranja

91. Pričakuje se, da program pokriva obe, normativno in ekonomsko perspektivo.⁴⁶ Pri določanju niza internih stresnih scenarijev in občutljivosti mora institucija uporabiti širok nabor informacij o preteklih in hipotetičnih stresnih dogodkih, vključno z nadzorniškimi stresnimi testi. Te mora sicer upoštevati, vendar pa mora scenarije in občutljivosti vseeno oblikovati predvsem tako, da natančno odražajo njene individualne razmere, ter jih prevesti v številčne vrednosti za tveganja, izgube in kapital.
92. Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju scenarijev za stresne teste, npr. za projekcije v normativni perspektivi, zajamejo svoje pomembne ranljivosti, ki obstajajo glede na njihov poslovni model, profil tveganosti in obstoječe zunanje pogoje. Pri oblikovanju scenarijev je treba upoštevati informacije iz drugih opravljenih stresnih testov, npr. analiz občutljivosti, ki razkrivajo pomembne ranljivosti institucije.

Stopnja zaostrenosti neugodnih scenarijev v normativni perspektivi

93. V osnovnem scenariju mora institucija predpostaviti gibanja, ki bi jih predpostavila v pričakovanih razmerah, pri čemer upošteva svojo poslovno strategijo in uporabi kredibilne predpostavke glede prihodkov, stroškov, uresničitve tveganj in podobno.
94. V neugodnih scenarijih v normativni perspektivi pa mora predpostaviti izjemna, a verjetna gibanja, ki so dovolj zaostrena, da močno vplivajo na količnike regulativnega kapitala, zlasti na količnik CET1. Pričakuje se, da stopnja zaostrenosti razmer ustreza gibanjem, ki so verjetna, a s stališča institucije enako zaostrena kot katerakoli gibanja, ki bi jih bilo v času kriznih razmer mogoče zaznati na trgu, ter zajema dejavnike ali področja, ki so za kapitalsko ustreznost institucije najbolj pomembni.
95. Nabor neugodnih scenarijev mora v zadostnem obsegu zajeti obdobja hujšega gospodarskega upada in finančne šoke, za institucijo specifične ranljivosti, izpostavljenosti glavnim nasprotnim strankam in verjetne kombinacije slednjih.⁴⁷

---

⁴⁶ Ne pričakuje se, da gre pri stresnem testiranju v ekonomski perspektivi za projekcije po večletnih scenarijih, kot je pojasnjeno pri 3. načelu. Odvisno od pristopa, ki ga izbere institucija, se stresni testi v okviru ekonomske perspektive uporabljajo npr. za oceno občutljivosti kvantifikacije tveganj na predpostavke v modelu in na dejavnike, ki določajo tveganja, ter za oceno vpliva sprememb v zunanjih pogojih, zlasti neugodnih gibanj, na ekonomsko kapitalsko ustreznost.

⁴⁷ Število scenarijev, ki je primerno za dano institucijo, je med drugim odvisno od njenega profila tveganosti. Pričakuje se, da bo za ustrezno zajetje različnih verjetnih kombinacij tveganj potrebnih več neugodnih scenarijev.

Medsebojna skladnost nasproti usmerjenosti na ključne ranljivosti

96. Pri stresnem testiranju se pričakuje, da se institucija pri oblikovanju verjetnih neugodnih scenarijev osredotoča na svoje ključne ranljivosti. Stresni testi ICAAP in ILAAP se morajo medsebojno dopolnjevati, kar pomeni, da je osnovne predpostavke, rezultate stresnih testov ICAAP ter predvidene upravljalvske ukrepe treba upoštevati pri stresnih testih ILAAP in obratno.

Povratno stresno testiranje

97. Pričakuje se, da institucija poleg stresnega testiranja, s katerim ocenjuje vpliv določenih predpostavk na kapitalske količnike, izvaja tudi povratno stresno testiranje. Pri tem najprej opredeli vnaprej določen rezultat, denimo da poslovni model postane neuspešen⁴⁸ (npr. prekoračitev skupne kapitalske zahteve SREP (TSCR) ali upravljalvskih blažilnikov).
98. Namen povratnega stresnega testiranja je, da institucija tako v normativni kot tudi v ekonomski perspektivi preveri, ali predpostavke ICAAP zajemajo vse relevantne dejavnike in so dovolj konservativne. Pričakuje se, da se povratno stresno testiranje izvaja vsaj enkrat letno. Odvisno od verjetnosti tako oblikovanih scenarijev je morda potrebno, da se institucija na scenarije odzove nemudoma, tako da pripravi upravljalvske ukrepe v ICAAP, s katerimi prepreči sanacijsko situacijo, ki bi nastala, če bi se uresničil eden ali več scenarijev stresnih testov, ki so bili ocenjeni v okviru ICAAP. Poleg tega je povratno testiranje v kontekstu ICAAP mogoče razumeti kot izhodišče za razvoj scenarijev za načrt sanacije.⁴⁹ Več informacij je na voljo v smernicah EBA in napotkih Baselskega odbora.

Primer 7.1: Interakcija med stresnimi testi ICAAP in ILAAP

Pričakuje se, da institucija oceni, kakšen vpliv bi lahko imeli relevantni scenariji, ki vključujejo vpliv na kapital in likvidnost ter možne povratne učinke. Pri tem je treba upoštevati zlasti izgube, ki bi nastale zaradi likvidacije sredstev ali zvišanja stroškov financiranja v obdobju pretresov.

Na primer, od institucij se pričakuje, da ocenijo vpliv upadanja ravni kapitala, ki ga pokaže ICAAP, na njihovo likvidnostno stanje. Znižanje bonitetne ocene s strani zunanje bonitetne agencije bi denimo lahko imelo neposredne posledice za sposobnost institucije, da se refinancira. Obratno, potrebni obseg refinanciranja, ki

⁴⁸ Glej smernice EBA o stresnih testih v institucijah (EBA/GL/2018/04).

⁴⁹ Kot je opisano v Smernicah EBA o naboru scenarijev, ki se uporabljajo v sanacijskih načrtih (EBA/GL/2014/06), se pričakuje, da so ti scenariji na točki »skorajšnjega neizpolnjevanja obveznosti« oziroma da privedejo do tega, da poslovni model institucije ali skupine postane neuspešen, razen če se uspešno izvedejo sanacijski ukrepi.

izhaja iz načrtov za likvidnost in financiranje, lahko pomembno vpliva na stroške financiranja, kar lahko po drugi strani vpliva na kapitalsko ustreznost.

Primer 7.2:

Interakcija med stresnimi testi v ekonomski in normativni perspektivi

Ni nujno, da so scenariji stresnih testov z največjim vplivom na kapitalsko ustreznost enaki za obe perspektivi. Vendar pa tako neugodni scenariji, opredeljeni za normativno perspektivo, kot tudi stresni testi v ekonomski perspektivi odražajo resna, a verjetna gibanja. Ker se takšna verjetna gibanja po definiciji dejansko lahko uresničijo, je pomembno, da institucija razume, kako bi vplivala na kapitalsko ustreznost v eni in drugi perspektivi. Vseeno ta koncept vzajemne uporabe informacij ne pomeni, da se projekcije v normativni perspektivi mehanično ponovijo v ekonomski perspektivi.

3 Glosar

Neugodni scenarij

Kombinacija predpostavljenih neugodnih gibanj notranjih ali zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja), ki se uporablja za oceno odpornosti kapitalne ustreznosti institucije na možna neugodna gibanja v srednjeročnem obdobju. Pričakuje se, da zajema vsaj tri leta. Predpostavljena gibanja notranjih in zunanjih dejavnikov je treba kombinirati enotno, gibanja pa morajo biti zaostrena, vendar verjetna s stališča institucije. Odražati morajo tveganja in ranljivosti, ki so po ocenah reprezentativne za grožnje, ki so za institucijo najbolj relevantne.

Osnovni scenarij

Kombinacija pričakovanih gibanj notranjih in zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja), ki se uporabljajo za oceno vpliva teh pričakovanih gibanj na kapitalno ustreznost institucije v srednjeročnem obdobju. Pričakuje se, da je osnovni scenarij skladen s temeljnimi izhodišči za poslovne načrte in za proračun institucije ter zajema obdobje vsaj treh let.

Izjava o kapitalni ustreznosti

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ predstavi svojo oceno kapitalne ustreznosti institucije in pojasni glavne razloge zanjo.

Kapitalna ustreznost

Stopnja pokritosti tveganj s kapitalom. Cilj procesa ICAAP je trajno vzdrževati ustrežno kapitalizacijo tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi ter s tem prispevati h kontinuiteti institucije v srednjeročnem obdobju.

Načrtovanje kapitala

Večdimenzionalni notranji proces v normativni perspektivi, katerega rezultat je kapitalni načrt, ki vsebuje večletno napoved potreb institucije po kapitalu in zalog kapitala glede na osnovni in neugodne scenarije, strategijo in operativne načrte. Čeprav institucija ne »načrtuje«, da bo zašla v takšne neugodne razmere, je ocena neugodnih scenarijev ključni element načrtovanja kapitala, saj instituciji pomaga, da kontinuirano deluje tudi v daljših obdobjih zaostrenih razmer.

Učinek razpršitve

Zmanjšanje skupne kvantifikacije tveganj institucije na podlagi predpostavke, da se posamično ocenjena tveganja ne bodo v celoti uresničila v istem času (odsotnost popolne korelacije).

Koncept ekonomske kapitalne ustreznosti

Notranji koncept, katerega cilj je v ekonomski perspektivi zagotoviti, da institucija s svojimi finančnimi viri (notranji kapital) lahko krije svoja tveganja in trajno zagotavlja

kontinuiteto delovanja. Ekonomska kapitalska ustreznost upošteva vrednotenje po ekonomski vrednosti.⁵⁰

Ekonomska notranja perspektiva

Perspektiva ICAAP, pri kateri institucija upravlja svojo ekonomsko kapitalsko ustreznost tako, da so ekonomska tveganja zadostno pokrita z razpoložljivim notranjim kapitalom.

Ekonomsko tveganje

Tveganje, ki lahko prizadene ekonomsko vrednost institucije ter s tem njeno ekonomsko kapitalsko ustreznost. Pričakuje se, da institucija pri ugotavljanju, oceni in kvantifikaciji teh tveganj upošteva dejavnike ekonomske vrednosti.

Dejavniki ekonomske vrednosti

Koncept ekonomske vrednosti temelji na vrednosti sredstev, obveznosti in tveganj ter institucije kot take z ekonomske perspektive. Ekonomska vrednost ne temelji na računovodskih ali regulativnih določbah. Vseeno je odvisno od uporabljenih računovodskih standardov koncept ekonomske vrednosti lahko podoben konceptu poštene vrednosti, na katerem temelji vrednotenje nekaterih sredstev in obveznosti v posameznih računovodskih kategorijah. V skladu s temi standardi je ekonomsko vrednost / pošteno vrednost mogoče opredeliti kot ocenjeno ceno, po kateri bi bilo v relevantnih tržnih razmerah teoretično mogoče prodati sredstvo tretji stranki ali poravnati obveznost z redno transakcijo.⁵¹ Na regulativni ravni se koncept ekonomske vrednosti odraža denimo v pristopu ekonomske vrednosti lastniškega kapitala (*Economic Value of Equity, EVE*), ki je opisan v Smernicah EBA o upravljanju obrestnega tveganja, ki izhaja iz netrgovalnih dejavnosti.

Uporaba izraza »dejavniki« (*considerations*) pomeni, da ECB ne predpisuje konkretne metodologije za določanje ekonomske vrednosti. Institucije so same odgovorne za to, da uporabljajo ustrezne metodologije za ugotavljanje in kvantificiranje svojih ekonomskih tveganj in notranjega kapitala v skladu z dejavniki ekonomske vrednosti.

Pričakovane in nepričakovane izgube

Pričakovana izguba je statistična srednja izguba, ki jo institucija pričakuje v določenem časovnem obdobju. Nepričakovana izguba je skupna izguba, ki presega srednjo izgubo in izvira iz neugodnega dogodka na repu porazdelitve.

Bruto pristop k ugotavljanju tveganj

Bruto pristop pomeni, da se tveganja najprej ugotovijo brez upoštevanja ukrepov, ki so bili zasnovani za zmanjšanje teh tveganj.

⁵⁰ Institucije so same odgovorne za to, da izvajajo ustrezne metodologije za kvantifikacijo tveganj – ni splošnega pričakovanja, da bodo za zagotavljanje ekonomske kapitalske ustreznosti uporabljale »modele ekonomskega kapitala«.

⁵¹ V primeru 5.2 so opisana pričakovanja glede poštene vrednosti obveznosti v luči kreditne sposobnosti institucije same.

Skrite izgube in rezerve

Razlike pri vrednotenju med računovodsko in ekonomsko vrednostjo bilančnih postavk.

Arhitektura ICAAP

Različni elementi procesa ICAAP in način, kako so med seboj povezani. Pričakuje se, da arhitektura ICAAP zagotavlja medsebojno skladnost različnih elementov procesa in vključenost ICAAP v splošni okvir upravljanja institucije. Institucija mora v sklopu dokumentacije ICAAP vzdrževati opis splošne arhitekture ICAAP ter opis, kako je ICAAP vključen v okvir upravljanja institucije in kako se njegovi rezultati uporabljajo.

Rezultati procesa ICAAP

Vse informacije, ki se pridobijo v tem procesu in prispevajo k odločanju v instituciji.

ICAAP

Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala, kot je opredeljen v členu 73 CRD IV: »Institucije vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.«

Notranji pregled in validacija

Notranji pregled zajema širok sklop kontrol, ovrednotenj in poročil, katerih namen je zagotoviti, da strategije, procesi in metodologije v procesu ICAAP ostajajo zanesljivi, celoviti, učinkoviti in sorazmerni.

Validacija kot del notranjega pregleda zajema procese in dejavnosti, s katerimi se oceni, ali metodologije za kvantifikacijo tveganj in podatki o tveganjih ustrezno zajemajo relevantne vidike tveganj. Pričakuje se, da se validacija metodologij za kvantifikacijo tveganj izvaja v sorazmernem obsegu, neodvisno in v skladu z načeli, na katerih temeljijo standardi, ki so bili oblikovani za notranje modele prvega stebra.

Sistem limitov

Dokumentiran in hierarhičen sistem limitov, določenih v skladu s splošno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, katerih namen je zagotoviti, da je tveganja in izgube mogoče učinkovito omejiti v skladu s konceptom kapitalne ustreznosti. Pričakuje se, da sistem limitov začrta jasne meje pri prevzemanju tveganj npr. za različne vrste tveganj, poslovna področja, produkte in subjekte v skupini.

Upravljavski ukrepi

Ukrepi, ki jih sprejme vodstvo, npr. dokapitalizacija, za vzdrževanje kapitala na zadostni ravni, tj. glede na nagnjenost institucije k prevzemanju tveganj.⁵²

---

⁵² Za nadaljnje napotke glej smernice EBA o stresnih testih v institucijah (EBA/GL/2018/04), razdelek 4.8.2 Ukrepi vodstva.

Upravljavski blažilnik

Znesek kapitala nad regulativnim in nadzorniškim minimumom ter nad pragi notranjega kapitala, ki je po mnenju institucije potreben za to, da lahko vzdržno izvaja svoj poslovni model in se prožno odziva na poslovne priložnosti, ne da bi to ogrozilo njeno kapitalsko ustreznost.

Pomembno tveganje

S kapitalom povezano neugodno tveganje, ki ima po notranjih opredelitvah institucije velik vpliv na njen splošni profil tveganosti in lahko prizadene njeno kapitalsko ustreznost.

Srednjeročno časovno obdobje

Časovno obdobje, ki zajema kratki in srednji rok. Pričakuje se, da zajame kapitalsko pozicijo vsaj v naslednjih treh letih.

Normativna notranja perspektiva

Večletna perspektiva ICAAP, pri kateri institucija upravlja svojo kapitalsko ustreznost tako, da je sposobna izpolnjevati vse s kapitalom povezane pravne obveznosti in nadzorniške zahteve ter vzdržno reševati druge notranje ali zunanje kapitalske omejitve.

Sorazmernost

Načelo v členu 73 CRD IV, po katerem mora biti ICAAP sorazmeren z vrsto, obsegom in zapletenostjo dejavnosti zadevne institucije.

Načrt sanacije

Načrt, ki ga pripravi in vzdržuje institucija v skladu s členom 5 direktive o sanaciji in reševanju bank (BRRD).⁵³

Povratni stresni test

Stresni test, ki se začne z opredelitvijo vnaprej določenega rezultata (neuspešnost poslovnega modela) in zatem preučuje scenarije in okoliščine, ki bi lahko privedle do tega rezultata.

Izjava o nagnjenosti k prevzemanju tveganj

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ izrazi svoja stališča o obsegu in vrsti tveganj, ki jih je institucija pripravljena sprejeti, da bi dosegla svoje strateške cilje.

Horizont tveganja

Predpostavljeno časovno obdobje, v katerem se ocenjuje tveganje. V ekonomski perspektivi je horizont tveganja navadno eno leto.

Proces ugotavljanja tveganj

Reden proces, s katerim institucija ugotavlja tveganja, ki zanjo so ali bi lahko bila pomembna.

⁵³ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 173, 12. 6. 2014, str. 190).

Popis tveganj

Seznam ugotovljenih tveganj in njihovih značilnosti. Popis tveganj je rezultat procesa ugotavljanja tveganj.

Kvantifikacija tveganj

Proces, v katerem se tveganja količinsko opredelijo. V ta namen institucija razvije in izvaja metodologije, s katerimi določa številčne vrednosti tveganj in tveganja primerja z razpoložljivim kapitalom institucije.

Taksonomija tveganj

Kategorizacija različnih vrst / dejavnikov tveganj, ki z enotnimi izrazi za tveganja in povezavami med njimi instituciji omogoča, da enotno ocenjuje, agregira in upravlja tveganja.

Dovoljeno tveganje

Vrste tveganj in raven teh tveganj, katerim se institucija ne izpostavi namerno, vendar jih sprejema / tolerira.

Kratice

AT1	dodatni temeljni kapital (<i>additional tier 1</i>)	LGD	izguba ob neplačilu (<i>loss given default</i>)
BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor (<i>Basel Committee on Banking Supervision</i>)	LSI	manj pomembna institucija (<i>less significant institution</i>)
BRRD	direktiva o sanaciji in reševanju bank (<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i>)	MDA	maksimalni znesek za razdelitev (<i>maximum distributable amount</i>)
CAS	izjava o kapitalski ustreznosti (<i>capital adequacy statement</i>)	MREL	minimalne zahteve za kapital in upravičene obveznosti (<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i>)
CBR	zahteva po skupnem blažilniku (<i>combined buffer requirement</i>)	PNO	pristojni nacionalni organi
CET1	navadni lastniški temeljni kapital (<i>common equity Tier 1</i>)	OCR	skupne kapitalske zahteve (<i>overall capital requirement, TSCR+CBR</i>)
CRD IV	direktiva o kapitalskih zahtevah (<i>Capital Requirements Directive</i>)	P1R	kapitalske zahteve iz prvega stebra (<i>Pillar 1 capital requirement</i>)
CVA	prilagoditev kreditnega vrednotenja (<i>credit valuation adjustment</i>)	P2G	kapitalski napotki iz drugega stebra (<i>Pillar 2 capital guidance</i>)
DTA	odložene terjatve za davek (<i>deferred tax assets</i>)	P2R	kapitalske zahteve iz drugega stebra (<i>Pillar 2 capital requirement</i>)
EAD	izpostavljenost ob neplačilu (<i>exposure at default</i>)	RAF	okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (<i>risk appetite framework</i>)
EBA	Evropski bančni organ (<i>European Banking Authority</i>)	SI	pomembna institucija (<i>significant institution</i>)
ECB	Evropska centralna banka	SREP	proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (<i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
FSB	Odbor za finančno stabilnost (<i>Financial Stability Board</i>)	EMN	enotni mehanizem nadzora (<i>Single Supervisory Mechanism, SSM</i>)
ICAAP	proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (<i>internal capital adequacy assessment process</i>)	TREA	znesek skupne izpostavljenosti tveganjem (<i>total risk exposure amount</i>)
ILAAP	proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (<i>internal liquidity adequacy assessment process</i>)	TRIM	ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (<i>Targeted Review of Internal Models</i>)
IRB	pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen (<i>internal ratings-based</i>)	TSCR	skupna kapitalska zahteva SREP (<i>total SREP capital requirement, P1R+P2R</i>)
IRRBB	obrestno tveganje v bančni knjigi (<i>interest rate risk in the banking book</i>)		

© Evropska centralna banka, 2018

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.